

Kufeke-féle gyermeklisztje

Magyarország Ausztria, Németország stb. legelső hozzáértői adják
Legjobb és legolcsóbb táplálkozás egészséges és bélbeteg gyermekeknek
 Kapható minden gyógyszerárban drogueráriában és a gyárnál R. KUFÉKE WIEN VI/2

Budapest, Szentkirályi-utca 13.

Államilag kedvezményezett gőzörré berendezett első magyar
Torony-óra-gyár
 Mayer Károly L.
 utóda MÜLLER JÁNOS
 Budapest, VII., Kazinczy-utca 3.
 Képes árjegyzéket ingyen és bérmentve.
 8110

Angol sportjátékok,
 valamint saját készítményű torna-eszközök, függőágyak, mindennemű hálók, zsákok, ponyvák, zsinetek és gazdasági kőtélárak legjobb árjegyzékét kívánatra bérmentve küldi:
SEFFER ANTAL
 Budapest, IV., Károly-u. 1., boltsz. 12.

CSÁSZÁRFÜRDŐ.
 BUDAPESTEN. 8696
 Fürdő — a nagyvárú uszadék is — kiárólag kőes hős- és langyos ásványvizekkel vannak táplálva, melyeknek természetes hőmérséklete 27° C. és 65-70° C. közt váltakozik.
 Gőzfürdője a maga nemében páratlan. Iszapfürdői, teljes átalakítás következtében, a legmodernebb iszapfürdők.

SODOR
 Folyékony szénásványtartalma aczéthévíz, melynek segítségével mindenki, bárhol szénásványtartalma egészséges, olcsó, üdítő és hűsítő italokat (szódavíz, selters, limonádé, szikvíz, málnalé, gaszacs, pezsgő, tej stb.) készíthet az e célra szerkesztett palackjában a mellékelt utasítás szerint. A szénásványtartalma egyszerű, kényelmes. A folyadék lehűlt, 1 dohoz 10 sodorhüvelyvel 60 kr. Egy hozzá szükséges, mindenképp használható palack 3 frt. Sodorpalcák, mely úgy hat, mint a szódavíz, 4 frt. Réseleles leírás és utasítás kívánatra ingyen és bérmentve. Képviselet a magyar korona országai részére Budapest 8761
Kertész Tódornál **Gettnner és Mauschnál**
 Kistófalva Kristóf-ter. Andrássy-út 8.

KESSLER-féle MAGDA-HAJKENŐCS
 dermatológiai-terapeutikus alapon nyugvó összetételénél fogva az elismert legjobb szer **korpa ellen, ugyintén hajkihullás ellen.**
MAGDA-HAJKENŐCS több év óta kipróbálva, teljesen ártalmatlan, a hajnövést előmozdítja és mint kitűnő orvosság a gyakran előforduló hajbetegségek ellen, még gyermekeknek is használatra legjobban ajánlható. 1 tégely ára 3 korona. — Főszékhelyi raktár:
KESSLER REZSÓ-nél gyógyszerész
 GYERTYAMOS, (Torontói vármegye).
 Raktárak Budapest: **Török József, Király-utca 12. sz.** 8609
Dr. Egger Václav-körút 17. 8609

A cs. és kir. szabad. pneumatikus **KELETI-féle gumi sérvkötő** rugó nélkül, automatikusan mozgatható pelottával, minden sérülésben szenvedőknek kiválóan megkönnyebülést hoz! Az árak igen jutányosak. Kiszállítás meg van engedve. *Illustrált árjegyzéket* mindennemű parizsi gumi-különlégességek is, a legnagyobb diszkréció mellett küldi szét a gyár: **KELETI J.** Budapest, IV., Koronaherzeg-u. 17.

ESZMÉNYI KEBEL
 érhető el a **Philos orientales** által, Ratió gyógyszerárakból Párisban, Passage Vendôme 5, az egyébkénti szer, mely két hónap alatt és a nélkül, hogy az egészségekne ártsa, az asszonyi kebel fejlődését, valamint a kebel idomainak szilárdságát biztosítja. Egy ívegece ára használati utasítással együtt 3 forint. Raktár: **Török József, Budapest, Király-utca 12. sz.** 8442

Ő fensége a svéd királyi trónörökösne udvari szállítója.
 Ő fensége a Mecklenburg-Schwerini hercegnőnő udvari szállítója.
HALUSKA JÁNOS
 császári és királyi udvari szállító
BÉCS, I., Neuermarkt 13. sz.
 Különbességek
 angol női ruhákban, kerékpározó-dresszek és turista-öltönyökben.

WEINWURM ANTAL
 Első magyarországi fényképeseti, Cinkográfiát, chromoautotípiai sokszorosító műintézet kényes hangya, valamint rész-matrisu készítése a legelső kivitelben. Hasonlítható fényképek, u. m. építványok, gépek, tárgyak, továbbá olajfestmények és iparművészeti tárgyakról a legújanyorabb árak mellett.
 Budapest, IV., Károly-utca 3.
 Telefon 4700.

Legjobb és leghírnesebb pipere hölgypor: a La **VELOUTINE** 6959
 Különleges Rizper BISMUTTAL VEGYITVE
CH. FAY, ILLATSZERÉSZ.
 PARIS — 9, rue de la Paix, 9 — PARIS.

CHINA-BOR SERRAVALLO, VASSAL
 gyöngök, vérszegények és lábadozók számára.
 Kitűnő íz.
 Legjobban ajánlja és alkalmazza a következő társak által: dr. Braun, Drasche, Kraft-Ehing, Monti, Moser, Neusser, Schauta, Weinlechner stb. 1000-nél több elismeréssel. Árak: 1/2 literes üveg frt 1.20, 1 literes üveg frt 2.20. Kapható minden gyógyszerárban. 8642
 Serravallo J. gyógyszer. Triesthen.

WOTTITZ MANFRED
 REPRODUKÁLÓ BUDAPEST. MŰINTÉZET. KIRÁLY-UTCA 30.
 Telefon 18—99.

Hölgyeknek nélkülözhetetlen.
 A női szépség elérésére, tökéletesítésére és fenntartására legkifejezettebb és leghibetesebb a **MARGIT-CRÈME**, mely vegyítése és teljesen ártalmatlan. Ezen világhírű arzenális pár nap alatt elavoltit szepül, mőfjolt, pattanást, bőrtórt, redőket, himlőhelyeket és az arczot fehérre, simára és üdívő varázsolja. Sem higizny, sem őlnot, sem más ártalmas anyagot nem tartalmaz. Ára nagy tégely 2 kor., kis tégely 1 kor., Margit hölgypor 1 kor. 20 fill., Margit szappan 70 fill., Margit foggpép (Zahnpasta) 1 kor., Margit arczvíz 1 kor. Postán utazvételrel vagy a pénz előzetes beküldése után küldi a készítő: 8706
FÖLDES KELEMEN győgsz. Arad.
 Kapható minden gyógyszerárban.
 Főraktárak Budapest: **Török József és Dr. Egger Leó eNádors győgsz.** Legjobb szépségítő-szer.

MATTONI-FÉLE GIESSHÜBLER
 legújabb éprőpő SAVANYU-KŰT

Vértisztító kúra.
BIZTOS SIKER
Csusz (reuma). kőszvény,
 gyomor- és idegbajoknál
Dr. PALÓCZ gyógy módjával
 Budapest, Kerepesi-ut 10.
 Rendelés: d. e. 10-12-ig és d. u. 3-5-ig. — Külön férfi- és női osztályok. — Levélre kimerítő válasz.
Idegerősítő kúra.

31. SZÁM. 1900.

BUDAPEST, AUGUSZTUS 5.

47. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: **VASÁRNAPI UJSÁG** és **POLITIKAI UJDONSÁGOK** (s Világkrónikával) együtt 1 évre 12 • Csúpn a **VASÁRNAPI UJSÁG** 1 évre 8 • **A POLITIKAI UJDONSÁGOK** (s Világkrónikával) 1 évre 5 • Külföldi előfizetésekre a postalgó meghatározott vitellj) is csatolandó.

AZ OLASZ KIRÁLY HALÁLA.

MÉG SAJOG keblünkben a seb, melyet a leg-nemesebb királyné szívén át a genő gyilkos türe ejtett, s ime, az az örület, mely a társadalmi renddel s az állami intézményekkel szemben a merev tagadás szellemét szokta állítani, már ismét a legnemesebb szívű egyike ellen irányította fegyverét. A monzai anarchista golyója az olasz nemzetet uralkodójától fosztotta meg, attól az igazán nemzeti királytól, kinek személye iránt még a legtűzőbb ellenék is mindig csak tiszteletet és rokonszenvet érezett, mert tudta róla, hogy mély szeretettel volt népe iránt s mindenkor csak alattvalói jóllétének emelésén, szellemi és anyagi izmosodásán fáradozott.

Umberto király szívében demokratább volt sok szájas népevezerél, ki ajkán örökre a szabadság, egyenlőség hangzatos jelszavait hordja; de azért a társadalmi érintkezésben mindúntalan értékesíteni igyekszik személyes összeköttetéseit, egyéni kiválóságát. Ez a komoly, kevés szavú uralkodó, kit még legközelebbi környezete is csak ritkán látott mosolyogni, érezte, tudta azt, hogy trónját az olasz népek köszönheti, mely a mostani egységes Itáliává hőseinek kiontott vérével forrasztotta össze az addig szétszabdított Olaszország egyes darabjait. És szerette a népét szívének teljes vonzódásával, de egyúttal azzal az atyai bölöséggel is, melyre egy anyagi bajokkal küzdő és békétlen elemektől zaklatott országnak nagy szüksége van.

Atyjáról, Viktor Emanuelról, a republikánusok azt mondták: «Nagy kár, hogy király,» míg a konzervatívok abban a véleményben voltak: «Kár, hogy nem eléggé király.» Umberto mind a két pártot ki akarta elégíteni, s a középútat kereste. Uralkodói pályája azonban azt mutatja, hogy a czélt, melyre tört, ő sem volt képes elérni teljesen. Bármily demokrata volt is szívében, a nép egy részének nem volt eléggé demokrata; az arisztokrácia pedig úgy találta, hogy soha sem tudta magát annyi fényvel körülvenni, a mennyit Olaszország trónja megkövetelt. A régi és hatalmas olasz családok tagjai, kik a kisebb fejedelmek udvaraiban megszokták a fényűzést és vidám életet, sehogy sem tudták megbocsátani Umbertonak, hogy a Quirinalban két közkatona által őriztetni magát, sétakocsizásra olyan fogatot használ, melyet csak a fehér tollas vadász különböztet meg a

számozatlan bérkocsiktól; kisebb ebédeknel asztalára csak porcellán edény kerül, s a királyi palotában nagyon ritkák a népes és fényes mulatságok. A Borghesek, Orsiniek, Sforzáék lenézték a nem is régi, nem is gazdag Savoyai grófk családából származó Umbertót, s a nagy nemzeti ünnepélyek fényét csak kivételesen emelték jelenlétükkel. Emlékszem rá, hogy valóságos feltűnést kellett, midőn 1884 őszén a nápolyi kolera-betegek látogatásáról visszatérő király fogadására a büszke Borghese herceg is megjelent Róma pályaudvarán. Erről az esetről akkor csaknem annyit beszéltek az örök városban, mint magáról a király bátorságáról, melyet a fenyegető veszélyekkel való dacolásban mutatott.
 A nép szeretetét atyjától örökölte, valamint tőle vette át a bátorságot is, hogy lehetőleg túltegeze magát minden udvari etiketten, jól-lehet ez az udvari etikett talán sehol sem olyan

UMBERTO OLASZ KIRÁLY.

laza és tág, mint épen Rómában. Umberto akkor volt legboldogabb, ha ott hagyhatta a fővárost, a vidéki nép közé vegyülhetett s annak szórakozásaiban részt vehetett. Ilyenkor polgári ruhát vett magára (a mit sokan szintén rossz szemmel néztek) s azt szerette, ha minél kevesebb emberből állott a hivatalos kísérete. Azt lehetne mondani, hogy csaknem tetszelgett abban, hogy nyilvános helyeken minél közelebb bocssássa magához a népet, az ő szeretett olasz népét. Ennek néhány éve magam is szemtanúja voltam.

Venezia 1887-ben rendezte első nemzeti műkiállítását a Giardino publicóban külön e célra épített díszes palotában. Az ünnepélyre a város Umberto királyt és nejét is meghívta, bár kevés reménye volt ahhoz, hogy a látogatás szerencsésében részesüljön, mert a megnyitás hónapjában rendszeresen az ország másik részében szokott időzni a királyi pár. Umberto király azonban, jól tudván azt, mily nagy fontosságú Venziazára nézve egy ilyen nagyszabású művészeti kiállítás, elfogadta a meghívást s vele ment a bájos királyné, Margherita is, kinek Venezia különben is kedvelt városa. A hivatalos megnyitás számára magában a kiállítási palotában nem levén alkalmas terem, a ceremóniának egyszomszédos pavillonban kellett lefolytatnia a melyben pár száz ember számára is csak szűkös volt hely. A megnyitó beszéd után Umberto király, kísérete és a meghívottak ebből a pavillonból mentek át a kiállítási helyiségekbe, a nagyközönség pedig ezalatt a Giardino el nem zárt részeiben várakozott.

A mint a meghívott vendégek a kiállítás helyiségeiben széteszlottak, Umberto királyt kellemetlenül érintette a termék üressége, s csaknem megütödvé fordult a város akkori polgármesteréhez:

— Csodálkozom, hogy a kiállítás ilyen kevés érdeklődést keltett Venziazában. Hiszen itt alig van néhány ember.

— Felség! — válaszolta a polgármester — a megnyitáson csak a meghívottak vehettek részt. A közönség számára csak pár óra múlva nyílnak meg a kiállítás termei.

— Polgármester úr, nyitassa ki rögtön az ajtókat. Azt akarom, hogy a nép is ott legyen, a hol én vagyok.

És pár percz múlva már oly nagy tolongás támadt a termekben, hogy Umberto király és kísérete is csak nehezen haladhatott előre.

Az ilyen esetek Umberto népszerűségét nagyon és méltán emelték azok szemében, a kiknek képzelődését még nem népesítették be elérhetetlen, vagy csak nehezen megvalósítható politikai ábrándképek. Sőt ezek sorából is akadnak olyanok, a kiket valóságos meghódított a király nemes egyszerűsége és őszintesége. Egyszer valamelyik munkás-egyesület érdekében egy ügyvéd járt nála, ki nemesek foglalkozásából, hanem meggyőződésből is köztársasági volt. Ez az ügyvéd a kihallgatás végeztével — de még mindig a király egyéniségének hatása alatt — így kiáltott föl:

— Felség, nem tagadom, republikánus vagyok. De ha Olaszországban a köztársaság diadalmasodna, nemesek szavazatomat, de véretem is adnám érte, hogy felségedet választásunk meg köztársasági elnöknek.

Umberto az ügyvédhez lépett s kezét a vállára tette:

MARGIT KIRÁLYNÉ, UMBERTO KIRÁLY ÖZVEGYE.

— Jobb lenne talán, ha vérét megkímélné, s értem, mint királyiért ontaná?

Az ügyvéd kissé elgondolkodott s aztán lelkesülten felkiáltott:

— Felségednek igaza van! Erről majd gondolkodom.

És ezen a napon Umberto hű embereinek száma egygyel megnövekedett.

A nép azonban ezt az őszinte, derék embert soha nem tudta egészen megérteni, és a sok bajért, mit Olaszországnak a különböző kormányok okoztak, őt tette felelősé. Umberto volt a hibás, hogy államférfiai nem gondoskodtak az általános jólétről s nem hoztak olyan törvényeket, melyek a népet a gazdagok által való kizsákmányolástól megvédték volna; Umbertót okolták, hogy nem akadályozta meg a Crispi-félé szerencsétlen gyarmatpolitikát, mely súlyos pénzügyi válságba sodorta az országot, s mikor a Banca Romana botránnyá után az olasz városok szűk utcaiban nem hallatszott más, csak a «Crispi all'Inferno!» (Pokolba Crispivel) kiáltás, Umberto király is kivette részét a nép keserves fölajdulásából. Újabb időkben megkezdődött a nép belső forrongása s tart ma is folytonosan. Olaszországban nemesek a szociális hódító rohamosan, hanem a mi ennél nagyobb baj: az anarkhista mozgolódások is mind gyakoriabbak. Toscana kisebb falvai valóságos fészkei a forradalmi elemeknek, s hogy ez mit jelent, eléggé mutatja a két évvel ezelőtti milánói forradalom, a mikor ágyúkkal vonultak ki a nép ellen. Umbertonak, a derék, becsületes Umbertonak meg kellett érne azt, hogy saját népére, az ő kedves olaszaira lövessen. Majd bekövetkezett a parlamenti küzdelem elfajulása csak azért, mert rendkívüli intézkedéseket kellett tenni a rend megbontását célzó, féket nem ismerő tömegek ellen. Tudjuk, mennyi kínos perozet szerzett mindez a királynak. Ezt a válságot csak a legutóbbi kormányváltás szüntette meg, kilátást nyújtva arra, hogy Saracóval nyugodtabb korszak következék, melyben kitartással és áldozatkészséggel

orvosolni lehet a ma kétségben kívül meglévő bajokat. S ime most, hogy a jószágos király ismét fényes jelét adja a nép jólétére és nyugalma iránt való érdeklődésének: éri utól őt egyik alatta- valójától a szörnyű halál, őt, ki valóságos atyai szeretettel mindenkor népe boldogításán fáradozott.

Mély részvételt állunk meg Umbertonak, a legalkalmasabb királyok egyikének ravatala előtt, kiről méltán mondhatta a királyi özvegy, hogy «loyalis, jó ember volt, népet szerette s nem gyűlölt senkit». Fájalmunkat még fokozza az, hogy a vak és bűnös örület áldozata királyunk barátja, hű szövetséges volt, ki mindig odaadással teljesítette a magára vállalt kötelességeket, hogy szilárdra, erőssé tegye a harmas szövetséget, Európa békéjének e hatalmas biztosítékát.

Umberto király 1844-ben, márczius 14-ikén született, mint II. Viktor Emanuelnak, a szardíniai királyság trónörökösének s nejének, Mária Adelheid osztrák főhercegnőnek elsőszülött fia. Őt éves volt, mikor nagyatyja, Károly Albert király, a szerencsétlen novarrai csata után lemondott s Viktor Emanuel lett király. Umberto gyermeké a Olaszország egységeért folyt harczok idejére esik. Alig volt még 15 éves, mikor az első háborúban, 1859-ben Ausztria ellen részt vett, az 1866-iki háborúban pedig már mint hadosztály-parancsnok harczolt a custozzai csatában és a csata után az olasz sereg visszavonulását fedezte. A háború végeztével beutazta Németországot, majd visszatérve, házasságra lépett atyja egyetlen fivérének, Ferdinánd genjai herczegnek leányával, Margittal. Róma bevételét után ő lett a főváros katonai főparancsnoka. Majd Spanyolországban s többször Németországban utazott. Mint trónörökös nem vett részt a politikában, inkább katonai képzettségét fejlesztette. Az olasz nemzet már akkor szerette s a merre csak megfordult, mindenütt sok jelével találkozott az olaszok ragaszkodásának.

1878 januárjában foglalta el az atya halálával megüresedett trónt. Uralkodása nem volt gazdag külső eseményekben, nem is koronázta az a siker, melyet megérdemelt volna, de hű maradt királyi esküje letételekor adott ígéretéhez, hogy a szabad intézmények lelkiismeretes fontartása fogja elhatározásában vezetni.

Nehéz feladat várt rá mindjárt uralkodása első éveiben. A politikai viszonyok zavarosak voltak, a közvéleményt folyvást ingerelték az Ausztria elleni irredentista izgatások, a melyek ellen a Décsi udvar hivatalosan föl szólalt. Az olasz nép rokonszenve ekkor Franciaország felé hajlott, azonban, mikor a francziák megszállották Tuniszot, melyre Olaszország tartott jogot, az irántuk való vonzalmat keserűség és gyűlölet váltotta föl. Umberto király ekkor Németországba és Ausztria-Magyarországba kezdett közeledni s 1882-ben belépett a két nagyhatalom szövetségébe, mely ezóta lett harmas szövetség. Ez a szövetségesszony biztosította Olaszország békéjét a külállamokkal, hogy erősítse belső viszonyai rendezésre fordíthassa. Súlyos csapások érték az olasz nemzetet, melyeket Umberto király csak enyhíteni tudott, elhárítani nem. Az 1883-iki casamiccolai földrengés alkalmával Umberto országban kimutatott lelke nemességét. Az első egyike volt a mentésnél s elől járt az inségbe jutottak fölsegelésében is. Még nagyobb hála érte a kötelezte népét az 1884-iki nápolyi kolera alkalmával. Nejevel együtt megjelent a járványújította városban, látogatta a beteget, vigasztalta a szenvedőket, segítette a szükülködőket. Valóban királyi sző, a mit Nápolya utazása előtt felelt, mikor Pordenonéba ünnepélyre hívták.

Pordenonéban mulatnak az emberek, Nápolyban halnak. Nápolyba megyek.

Az utolsó években nehéz volt az olasz király

VIKTOR EMANUEL, AZ ÚJ OLASZ KIRÁLY ÉS FELESÉGE.

helyzete. Afrikában a gyarmatosító kísérletek Abissziniával háborúra vezettek, a mely Olaszországra nézve szerencsétlen kimenetű volt, ezenkívül súlyos gazdasági bajok is nehezítették a kormányzást. Sziciliában, majd az ország éjszaki részeiben fölkeltésekben is ki-kitört az általános elégtelenség, melyeket csak vérontással lehetett lecsillapítani. Anarkhista izgatások is sok gondot okoztak a kormánynak: maga a király ellen két ízben is követtek el merényletet, 1878-ban Passanante és 1897-ben Acciarito. A király azonban sértetlen maradt.

A zülált közállapotok közepeibe is megmaradt Umberto király népszerűsége. Benne megbizott a nemzet, mert ismerte jelleme tisztaságát, szíve jószágát. Kötelességtudása példás volt; egyszerűségben egészen a polgáriasságig ment; azt tartotta királyi hivatásának, hogy könnyeket szarítson föl, éhséget csillapítson s az elnyomottakat fölemelje. Atyját a «gavallér király» névvel jellemezte nemzete közvéleménye, az ő neve mellé a «jószágos» melléknév illik legjobban. S nemes lelkének méltó párja volt a most mély gyászban ravatalánál álló Margit királyné.

Viktor Emanuel, az új király egyetlen fia az elhunyt Umbertonak. Alakra nézve ő is alacsony termetű, mint atyja volt; haja, szeme neki is sötét s borotvált arcát majdnem olyan erős bajusz árnyékolja, mint a melyet atyja viselt. Alacsony termetére nézve egyszer így nyilatkozott anyja, Margit királyné egyik udvarhölgye előtt: «A Savoyai háznak minden nagy embere alacsony termetű volt.»

Az új király, kinek teljes neve: Viktor Emanuel Ferdinánd Mária Januárius, Nápolyban született 1869 november 11-én s így most 31 éves. Mint trónörökös, nápolyi herczeg címét viselt. Nevelése szinte spártai szigorúságú volt. Osio ezredes, a kemény katona volt a nevelője, a ki a különben gyöngye szervezettü gyermek testét annyira megedezte, hogy egészsége állandóan kifogástalan. A fiatal királyfianak sokat kellett tanulnia; elvégzették vele a gimnáziumi tárgyakat s azokon kívül több idegen nyelvet is elsajátított. Ezekhez járultak a katonai gyakorlatok, majd pedig a művészetek ismeretébe való beavatás, a mit különösen anyjának köszönhet, ki nagy kedvelője, sőt mivelője is úgy az irodalomnak, mint a zenének és festésnek. Külön kedvtelése Viktor Emanuelnek az éremgyűjtés, meg a fényképezés s mind a kettőben sokra vitte; éremgyűjtésében csak az itáliai pénzek és érme-összege tizenkétszer darabra jut; az éremtáblaiban különben elismert kiváló ismeretei vannak.

Nevelője szigorúságának következménye, hogy

az új király eleitől kezdve igen egyszerű életmóddal szokott, melyet most is követ, nevezetesen az étkezésnél.

Személyes tulajdonait illetően azt mondják, hogy élénk szellemű, gyors felfogású, komoly természetű férfi. Olykor hirtelen haragra lobban, de hamar lecsöndesedik. Komolysága mellett is szereti a vidámságot főleg bizalmas körben; kedveli a jó tréfát is. Véleményét nem szokta eltitkolni, s ha kell, hímzés nélküli őszinteséggel nyilvánítja.

Serdült korában kétszer forgott veszedelemben; egyszer mint 14 éves fiú az utások gyakorlatán volt s ott egy dinamit-töltés úgy talált elcsúszni, hogy ő könnyű sebet kapott a térdén; máskor egy katonai kémiai laboratóriumban történt az ő ott létekor olyan robbanás, hogy megmenekülését csodának mondták.

Tanulmányai végeztével nagyobb utazásokat tett, mely alkalommal sokat tapasztalt. Járt 1890-ben Görögországban, a Szentföldön, Kis-Azsiában s a Kaukázusban, honnan Oroszországba vette útját, majd pedig sorra látogatta Svéd-, Dán- s Németország, Hollandia, Belgium és Anglia udvarait. Németországban Vilmos császár kedveért azóta többször is megfordult; többször járt Bécsben is. 1894-ben atyja képviselőletében jelen volt III. Sándor cár temetésén Szent-Pétervárott.

Viktor Emanuel a katonai pályát mint önkéntes és mint közlegény kezdte meg; majd fokról-fokra haladva, már parancsnoklói táborok volt, mikor megvált. Nejevel, Helena montenegrói herczegnővel 1895-ben, a velenyei képzőművészeti kiállításon ismerkedett meg s csakhamar kölcsönös szerelem fejlődött ki közöttük s 1896 október 24-ikén házasságra léptek.

E házasságot nem a diplomácia, hanem a kölcsönös szerelem hozta létre; a királyi szülék igen meg voltak elégedve fiuk választásával. Umberto király szinte dicsekedve mondta, hogy fia «olyan nőt visz a házhoz, a ki egy bátor fajhoz tartozik.»

És e házasság szerencsés is lett. Helena — ki most 28 éves — meg van áldva mindazon tulajdonokkal, melyek őt nemesek férje, hanem a nép előtt is kedvesebb — szik. Művelt, nyájas, szíves, szépségre pártját ritkítja s mindenütt feltűnést kelt, hol férjével, — kinél különben jóval magasabb — megjelenik.

Gyermekek eddig e házasságból nem származottak.

Az ifjú házaspár eleintén Firenzében lakott, majd pedig Nápolyba költöztek, hol Viktor Emanuel térparancsnok lett.

Umberto az utóbbi években, főleg testvére, Amadeo halála óta sokat foglalkoztatta fiát kormányzati ügyekkel is annyiban, hogy gyakran

tanácskozott vele és felette őrlt, ha fia véleménye, vagy fölfogása az övével egyezett.

Most Görögország és környéke vizein járt Viktor Emanuel nejevel együtt saját gőzhajóján, mikor a lesújtó hírt vette, hogy atya meghalt. A lehető legnagyobb gyorsasággal sietett haza, hol szomorú kötelességének teljesítése előtt meg kellett tennie legsürgősebb uralkodói intézkedéseit. Még nem bizonyos, II. avagy III. Viktor Emanuel néven fog-e a trónra lépni, mert nagyatyja, mint egész Olaszország király a I., mint azelőtti szardíniai király pedig II. volt.

A KÁRTYÁS.

Elbeszélés.

Irta Lazarevic. — Szerből fordította Margalits Ede.

Akkor alig hogy kilenc éves voltam. Magam sem emlékszem apróra mindenre. Annyit fogok elmondani, a mennyire emlékszem. Ném is tud róla, őcsém épen semmit. Nem estem fejem lágyára, hogy elmondjam neki.

Mikor felnőttem, kérdezősködésemmre anyám is sok mindenfélét elmesélt nekem róla. Apám persze soha egy árva szócskát sem.

Apám tökéletesen öltözöködt. Mintha most is látnám, hogyan volt felöltözve: piros bársony mellény gazdagon kivarra arany zsinórral, fölötté zöld posztó bekecs. Fegyverőve arannyal kiptyékébe, benne egy elefántcsont fogós töltővessző, egy ezüst veretű harcsacsont nyelű kés. Nadrágja zöld selyem zsinóros, gombos, lábán fehér harisnya és finom topánka. Fején kissé balra csapott fez, kezében megfaj-szárú tajték-csibuk, jobbról öve alul kifityezett arannyal és gyönggyel kihímzett dohánycsakója.

Természete — igaz, hogy apám volt, de ha már belefogtam leírásába, nem szabad tévováznom, — no hát apám igen különöz természetű volt. Mértéken túl komoly, csak parancsolgatott, de a mit egyszer mondott és nem tette meg — akkor csak fuss, a merre tudsz! Indulatos volt és megkivánta, hogy minden úgy legyen, a mint ő akarja és soha senki sem merészt neki ellentmondani. Ha nagyon haragudott, káromkodott mint a jégeső. Hamar megharagudott; homlokát ránczba szedte, alsó ajkát harapdálta, szemöldöit összeráncozta és fekete szemei villámlottak. Jaj volt annak, a ki ilyenkor elébe került és ellentmondott neki.

A SANGHAI-I TAOATAI HIVATALNOKAI KÖZT.

Remegtem a szemétől, mikor azokat rám szegezte és belőlök mint valami parittyából villámokot lövellt, azt sem tudtam hogyan és miért, de úgy reszkettem előtte, mint a nyírfa-vessző!

Soha sem nevetett, legalább nem úgy mint más emberfia. Emlékszem, egyszer karján tartotta kis öcsémet. Odaadta neki óráját, hogy játssz vele és az én kis Bozsidárom megfogta s erőlködött, hogy apja szájába dugja. Én és néniem majd megpukkadtunk nevetünkben, az apánkat is egy kissé nevetésre indította, mire egymásról félrehuzta ajkának baloldalát és bal-szeme körül egy kissé ráncba szedődött a bőr. Ez nagy ritkaság volt, ilyen volt az ő egész nevetése oly alkalmakkor, mikor más ember harsogó nevetésre fakadt volna.

Emlékszem arra is, mikor meghalt nagybátyám, ki apámnak üzlettársa volt s kit nagyon szeretett. Nagynéné, anyám, a rokonság, mi gyermekek — sirtunk, jajgattunk, keseregünk, és apám semmit, még csak egy könnyet sem ejtett, egy jajsót sem mondott. Csak mikor kivitték a házból, akkor rezgett meg apám alsó ajaka, odadölt a kapufélfához, halvány, fehér volt mint a fal és hallgatott.

A mit egyszer kimondott, attól el nem állott, abból nem engedett ha törik, ha szakad, még ha magában megbánta is. Emlékszem rá, mikor legényünket, Prókát elbocsátotta a szolgálatból. Láttam, hogy megbánta, hogy sajnálja, de azért még sem engedett. Ezt a Prókát összes legényeink között legjobban szerette. Csak egyszer ütötte meg, azért, mert pálinkát csapolt és az őt akós hordó csapját nem csavarta meg elég erősen és majdnem egy akóra való pálinka ment kárba. Különben soha egy újjal sem nyúlt hozzá. Mindent rábizott, a falvakba is őt küldötte a kint levő pénzek beszédére és egyéb más ügyekben. És tudjátok, mért bocsátotta el? Meglátta egyszer, hogy krajezárban játszik! — Ezen majd csak később fogtok csodálkozni!

Ez szent György-napkor történt. Próka belépett a boltba, hogy szolgálati könyvecskéjét újra aláírja. Apám kivett kilenczven garast és azt mondotta neki: «Nesze, itt van útravalód!

Nekem többé nem kellesz, keress magadnak olyan helyet, hol krajezárba játszatsz!» Próka fezt szemére húzta, sirt, mint a záporosó és könyörgött, hogy ne bocsássa el. Ez meghatotta apámat is, láttam rajta, de azt gondoljátok, hogy engedett? Isten ments! Csak kivett a zsebéből még egy aranyat, odanyújtotta neki: «Fogjad, aztán eredj, a merre látsz!» Próka elment, apám pedig bántódott magában, hogy a legjobb legényt a föld hátán elhajtotta a háztól.

Soha sem tréfált, sem velünk gyermekeivel,

TEPLOM-UDVAR SANGHAI-BAN.

KÉPEK KHINÁBÓL.

sem anyánkkal, sem bárkivel mással a világon. Édes anyánkkal is nagyon különösen bánt. Szegény anyám pedig jó lélek volt, olyan, mint valami szent. Ha apám néhanapján keményebben rászólt, szegényke keserves sirásra fakadt és még kénytelen volt könyeit elrejteti előtünk is, előtte is. Apám anyámmal soha sehova sem ment és anyámnak fölemlítenie sem volt szabad, hogy őt valahová vezesse. Nem tűrte, hogy beleavatkozzék kereskedelmi dolgaiba, vagy más ügyeibe. Egyszer anyám azt találta neki mondani:

— Döme, ugyan kérlek, mért is nem adsz el Sztanojenak pálinkát? Nemsokára lesz új is, és azt hova fogod tenni?

Nyomban rárivallt:

— Éhez-e, vagy talán valamiben hiányt szenvedsz? Hiszen nálad van a pénz és ha elfogy, hát szólj! De az én dolgomba ne avatkozzál!

Anyám összehúzta magát és hallgatott.

Apám másokkal is kevés beszédű volt. A kávéházban megvolt neki az ő kis társasága, csak e körben szólt néha egyet-kettőt. Komáját Illést módfelett becsülte; ez volt az egyetlen ember, a ki szabadon mondhatott neki bármit, tőle apám a szó-szoros értelmében tartott.

Minket gyermekeik, úgy mint anyánkat, szeretett, szó sincs róla, ez látni való volt, de minket túlságosan szigorúan tartott. Nem emlékszem rá, hogy valaha és valami módon valami-féle gyengédséget mutatott volna irányunkban.

Igaz, betakart minket éjjel, ha feltakaróztunk, nem engedte, hogy a kútgémen hintalózzunk, vagy az eperfára felmászunk — de mit ért ez nekünk? Így tesznek más apák is, de azok legalább vesznek is gyermekeiknek mézes-kalácsot, cizfa papirost, gummi-labdát, mely oly magasra ugrik, mint a fenyőfa!

Templomba csak szent György-napkor ment, de a kávéházba minden este. Megvacsoráltunk, ő csibukját bal hóna alá fogta, dohányzacskóját övébe dugta, aztán elment! Nyáron kilenczszor, télen korábban jött haza, de néha elmúlt éjjel

és ő még sem volt itthon. Ez szegény anyámnak és néniemnek nagyon fájt. Soha sem feküdtek ők le előbb, míg apám haza nem jött. Ágyukon ültek — még gyertyát sem volt szabad gyújtaniok. Mert haragudott apámra, ha látta, hogy ég a gyertya. Hallottam egy ízben, mikor későn vetődött haza, a mint morgott:

— Minek ilyen későn a gyertya?

— Hát hogy láss levetkőzni Dömém, — szólt anyám.

— Hát én nem tudok magamnak gyertyát gyújtani, ha kell, vagy talán részeg vagyok?

— Nem azért Dömém, de hogy ég ezert a gyertya — mentegőzött anyám, — hanem csak úgy gondoltam . . .

— Ugyan mit gondoltál? Vagy azt akarod, hogy a késő éjjel égő gyertya miatt a szomszédok azt gondolják, hogy halott van a házunkban! Pedig törődött is ő sokat a szomszédokkal! Csak nem akarta megengedni, hogy anyám számon tartsa, mikor megy el hazulról és mikor jön haza. Azt akarta, hogy anyám akkor is aludjék, mikor nem jön a szeméire álom, csak-hogy ő gond nélkül tivornyázhasson.

|| Igen keveset ivott, azt is csak bort. A pálinkát csak vételkor izlelte meg savanyú arccal. Még a kávéért sem rajongott valami túlságosan . . . Ugyan mit csinálhatott hát egész éjszaka-kán az a korcsmákban?

A szerencsétlen, épen ez volt a baj! Ha ivott volna, az nem lett volna felényi baj sem. Hanem . . . hiszen majd meglátjuk! . . .

Anyám néha úgy zokogott, hogy majd megszakadt szíve bele. De senkinek sem panaszkodott.

Egyszer is ily későn vetődött haza apám s anyám másnap észrevette, hogy nincs meg az órája. Felháborodott és megkérdte tőle:

— Döme, hol van az órád?

Ő ráncba szedte homlokát, oldalvást nézett s szólt:

— Elküldtem Belgrádba javítani.

— Pedig hiszen jól járt Dömém!

— Talán csak nem vagyok vak, vagy bolond; talán csak tudom, jár-e az óram, vagy nem jár! Szegény anyám mit tehetett egyebet, hallga-

RÉSZLET SANGHAI KHINAI VÁROSRÉSZÉBŐL.

tott. Később sirva mondotta néniemnek: Jaj nekem! Apád mindenem, a mink van, túlad; öregségemre még arra jutok, hogy más cselédje leszek!

Máskor megint, úgy tíz óra tájban egyszerre hazatoppant a kávéházból. Fején félreapott asztrakán sapka, nyakáról mellén át újjnyi vastagságú aranylánc, övén arannyal és drágakövel ékes ezüstérem. Belépett, balszeme körül mintha összerázolva volna arcát, mintha kissé jókedvű volna.

A mint belépett, öve mellől kivette óráját, mintha nézni akarná: hány óra?

— Hát hazajöttél? — szólt anyám. — Kijavitották már az órát?

— Ki azt! — mondá apám.

— És ez miféle aranylánc rajtad?

— Hát olyan, mint akármilyen más lánc — szólt ő halkán, minden felindulás nélkül.

— Tudom, — szólt anyám, — de honnétvetted?

— Vettem!

— És ez az asztragán sapka? Ilyen csak Mitó kasznárnak van.

— Ezt is vettem!

— Eladta neked?

— Eladta!

— Hát az az érem?

Itt apám oldalvást pillantott anyámra, és az menten elhallgatott.

Apám vetkőzni kezdett. A takaró alól kikandikáltam. Övéből kivett egy tekerestet és ledobta az asztalra. Csupa arany volt!

— Nesze! — mond — tedd el! Azután kiment a konyhába.

Anyám megfogta a papirtekerestet két ujjá hegyével, mintha valami szennyes rongyot fogna. — Mit csináljak — szólt néniemhez — ezzel a pénzzel? Ez elátkozott pénz! Ez ördögös pénz! Ezt elviszi majd az ördög úgy, a mint ide hozta!

A mint látni való, házunkban nem volt boldogság. Szerencsétlen volt édes anyám és mi mellette mindannyian szerencsétlenek voltunk.

Valamikor — mondogatta nekem anyám — apánk egészen más ember volt; én is homályosan emlékszem, hogy mikor még egészen kiesiny voltam, gyakran ölébe vett, bodzából sipot csinált nekem és magával vitt kocsin a mezőre. De azt mondja anyám, hogy a mióta barátokni kezdett Mitóval, Kristóffal, Albreht patikárosal és még pár ilyenfélével, minden megváltozott. Indulatoskodik, nem tűr semmi kérdést.

Nincs kétség benne, hogy ő maga is belátja, hogy nem jó úton jár, de a gonosz lélek körmei közé fogta és nem eresztette el.

És mégis, nevetéses még csak mondani is, és mégis jó ember volt. Igazán jó ember, de úgy... (Folytatása következik.)

AZ EURÓPAIAK KHINÁBAN.

SANG-HAI.

Mintegy ötezer európai és néhány százezer kínai lakik Sang-haiban, ebben a kínai Babelben. Az európaiak számát nem tudjuk pontosan, mert igen sokan vannak, a kik nem akarják, hogy valahol valamiféle hivatalos «létszámba»,

UTCA SANGHAI KHINAI VÁROSRÉSZÉBÉN.

KÉPEK KHINÁBÓL.

egyáltalában bele tartozzanak. A khinaiakat meg ki tartaná számon? A khinai hatóságok nem tartják számon az európaiaknak átengedett területre települt alattvalóikat, az európaiak meg mit törődnek velük? Ki törődnek azzal, hogy egyvel több-e vagy kevesebb a nativ-ok, bennszülöttek száma? Annyi bizonyos, hogy ezeket a khinaiakat nem is nagyon érdemes számon tartani: nem annyira bennszülötteknek, mint inkább összeesődülteknek lehetne őket nevezni, mert a birodalom minden részéből ide sereglett az a csősélek, a mely otthon nem tudott megélni. A birodalom minden részéből, de különösen a Jang-cze-kiang völgyéből van itt khinai, sokszor olyan eltérő dialektust beszélve, hogy nem is értik meg egymást.

Közvetlen a Jang-cze-kiang tölcsér-torkolatába szakad a Hoang-pu folyó, a melynek egy éles kanyarulata mentén hosszan nyúlik el az európaiaknak ez a legnagyobb khinai telepe. A folyó szerint legfeljebb van a khinai városrészt, fallal elkerítve. De a falnál is jobban elválasztja ezt a városrészt az európai kolóniájától egy pestises, büzhödött iszappal telt széles árok. Az árok északi partja már a francia városrészhez tartozik, a mely talán a legkisebb a három idegen telep közül. Az angol városrészt következik utána. Ez a legnagyobb és legszebb s a folyó kanyarulatán túl van az amerikai városrészt. Ne gondoljuk azonban, hogy az illető városrészekben csak az illető nemzetek fiai lakhatnak. Mindenki lakhatik ott, a hol akar, csak a közigazgatásra nézve döntő ez az elkülönítés. Az angol városrészt a legnagyobb és legszebb, szép rendes, fényűzéssel burkolt és világított utcái vannak, pompás üzletek, fényes paloták, monumentális középületek adnak neki egészen európaias színezetet, különösen éjjel, a mikor a khinaiak nem esatagolnak az utcákon, csak néhány részeg matróz hujjál, a mint kis gyaloghintóján nyargalva viszi a szerencsétlen khinai kuli, a ki körmei közé került, mert bizony a mi pénzünk szerint mintegy hat krajczárért fut vele vagy három kilométert, de utközben annál több ütlegelést kap.

A Hoang-pu a városrészek szerint különféle képet nyújt. Az amerikai városrészt, mint a folyó szerint legalsó, a nagy tengeri gőzcsők kikötő helye. Itt vannak a nagy raktárak, hajótársaságok, gyárak, stb. Ez talán egész Kelet-Ázsiának legnagyobb forgalmú helye. Az angol és francia városrészek előtt a folyóparton pompás sétány húzódik, az u. n. bund. Itt kötnek ki a Jang-cze-kiangon járó személyszállító gőzcsők, a helyi hajók, apróbb járművek az európai szolgálatában, stb.

A khinai városrészt előtt egészen új keletű az a széles makadam-út, a melyen egészen a város délikerületéig kényelmesen lehet sétálni. A folyó partja itt mutatja a legfestőbb, legérdekesebb és legmozgalmasabb képet. Itt állnak és nyúzsognak a khinai dsunkák, házhajók és ladikok ezrei. Künn, a mely vizen borgonyoznak a nagy, tengerjáró dsunkák. Hatalmas faépítmények ezek; különös, magas faruk, denevérszárnyú vitorláik, metszett és cizírtan díszített orruk egészen más képet ad nekik, mint a mi középkori vitorláshajóink látásán megszoktuk.

A város utcáit részint a folyóval párhuzamosan részint arra merőlegesen terülnek el. Az előbbieket Khinai tartományairól neveztek el. Az utóbbiakat pedig a nagyobb városokról. Kizárólag európaiak csak három párhuzamos utcában laknak, ezen túl ugyan nagyobb részt európaiak által, — de khinaiak számára épített házak következnek. Vegyük szemügyre például a Fucsou-utcát, a mely az angol városrészt egyik merőleges utcája. A tornyos vámpalota mellett indul be a parti sétányról, aztán szép európai üzletek, vendéglők, majd az anglikán templom, aztán meg a «municipality» palotája mellett, azaz az egyesült városház mellett khinai üzletek közé vezet. A Ho-nan utca keresztetűződésénél kezdődik az utca igazi khinaias jellege. Nekem nagyon emlékezetes ez a Ho-nan utca, mert itt lakott Langermann F. gyógyszerész, hazánkia, a ki az egyetlen képzett gyógyszerész egész Kelet-Ázsiában, a többi csak droguista, de mivel nem ellenőrzi őket senki, kimérlik azok a cziankáliumot is fontszámbra, csak pénzt kapjanak érte. Langermann kis gyógyszerára volt az én mindennapi látogatásom célja, jól elbeszélgettünk a csendes, kedves emberrel, a kit semmi sem hozott ki a sodrából, csak az, ha a

konzulokról beszélünk: ő volt a legnagyobb rebellis az ott lakó osztrák-magyarok között. A Tu-esou utca külső része különösen éjjel rendkívül érdekes volt. A fényes utcái világítás rendkívül tetszik a khinaiaknak; az utcán azután a nép, színház, theaház, opium-füstölő, aztán meg mindenféle fényesen világított khinai üzlet, czukrásda és csemegé-kereskedés van szoroson egymás mellett, az utcán pedig a gyalogjárók közt gyaloghintók, palankinok, sőt szép európai fogatok is nyúzsognak s mindezek valami csodálatos képpé egyesül, a mit soha sem felejt el az, a ki egyszer látta.

A város Andrassy-útja a Nanking-utca. Ez a legszelebb s azért ezt használják kocsikörzónak. Európai fogatok ugyan, de legnagyobb részt khinai delnökkel és urasokkal tele robnak egymásután ki a lóversenyterre, ott visszafordulnak s tovább mutogatják fényes öltözetüket.

Ezen ez mutatja, mennyire lazultak a szigorú khinai erkölcsök Sang-haiban, mert khinai ur nök egyáltalában nem szokták mutogatni magukat, uri ember nem viszi a feleségét mutogatni.

Sang-haiban azonban pompás khinai női toilleitek lehet látni. A nők koromfekete haja kemény, tömött fonatokba van csavarva, feszesen, a homlokot egészen nyíltan hagyva; kalap helyett néhány élénk színű virág és ezüst haj-tűk ékesítik. Az areukát vastagon festik s úgy látszik, hogy az a fő illemszabály, hogy az utcán lehetőleg lábaikat lehet látni szoknyabőségű nadrágjuk alól. Ezekhez a rendkívül pompás öltözetekhez az angol hölgyek sima, fakó ruhája igazán izléstelennek tünik fel.

A lóversenyteren szoktak gyakorlatokat tartani a volonteurók, azaz a Sang-haiban lakó fiatalemberekből alakult önkényes csapat, a mely hivatta volna a khinaiak támadása esetén a várost védelmezni. Szép nagy gyűjűk, jó fegyvereik, élénk piros, angolok szabású egyenruhájuk van. Ugyancsak büszkén lépdelnek a bámoló khinaiak között: maroknyi kis csapat, a mely elvesznek a tömegben, ha a város khinai lakosai is fegyvert fognának ellenük, hisz százan jutnának egyre! Sokkal komolyabb védelmet nyújtának azok a hatalmas, páncélos óriások, a melyek a Hoang-pu mély vize felett horgonyozva, a városra szegeznek pokoltűzű ágyúszemeiket. A hadihajókról ugyanis folyton szemmel kísérik a várost. Ott létemkor a taligások sztrájkoltak s bambuszrudakkal fölfegyverkezve támadták meg az európaiakat. A rendőrség, a mely a francia városrésztben európaiakból és khinaiakból, az angol városrésztben válogatott hindu-óriásokból áll, elzárta az utakat előlük, de nem bírt volna velük, ha a volonteurók és a hadihajók matrózai segítségre nem jönnek. Az elkeseredett kulik még a szoronyyal fegyverzett volonteurókat is meg merték támadni, de néhány apróbb sebesülésen kívül más baj nem történt. Ha azonban komolyan menne a támadás, ugyancsak bajba kerülne az európaiak, — milyen jó volna, ha az európai városrészt is olyan sokat gúnyolt falak kerítenék, mint a khinai várost. Ha a pekingi követségek tagjai még élnek, úgy azt részben annak köszönhetik, hogy az angol követséget hatalmas erős fal keríti be.

Az európaiakon és khinaiakon kívül a városban igen sok japáni, portugall, perzsa, s tudja a jó ég, még miféle népség lakik. Az ott lakó európaiaknak is legalább 90 százalékka homályos múltja, vagy egészen kétségbeesett existenciája, legnagyobb részüik vagy azért jött ki, mert tanácsos volt Európa szinpadáról letűnni, vagy pedig azért, hogy hirtelen meggazdagodják. Kivételt képeznek természetesen a konzulok és hivatalnokai, mert ezek hivatásuknál fogva laknak itt, — de nem szívesen. A társaság ugyanis a lehető legroszabb: sohasem tudhatják, hogy nem szökött fejegyzedel, vagy sikasztóval táncoló-e a ház szemefénye? *

* Kinn jártamkor B. báró neve alatt, önkényes egyenruhában bolondította a világot egy csinos magyar fiu, arezképe, aláírásával ott van sok urinó albumában, míg egyszer aztán pénz híján szókni volt kénytelen, mert kiült róla, hogy csak inasa volt a báronak. Később mint lakatoslegény halt meg Szöulban, Korea fővárosában.

A mikor megismertem, nem óhajtottam többé részt venni ebben a társaságban. Eleinte szívesek voltak hozzám mindannyian, szörnyű dolgokat meséltek a khinaiakról, különösen a német klubban, a hol rendszeresen folyik a turisták megráfolása. A mint észre veszik, hogy a világjáró titokban jegyezteti azt, a mit imitt-amott hall, — egy pillantással összebeszélnek s a legképtelenebb sületelenségeket hitetik el a jámbor utassal. Egy utazóval pl. elhittették, hogy a khinaiak még a kutyák farkát is lemelték, hogy kihordják a földkre termékenyítő anyagnak. Még ma is emlegetik az illető utazó könyvének erről szóló pontját s jókat mulatnak rajta.

Sokkal jobban éreztem magamat, ha a khinai város valamelyik templomába, illetőleg annak kertjébe hűzódhattam és ott csendben, zavartalanul tanulmányozhattam az építést, az ipart és a szokásokat. A khinai városrészt szűk utczáim nem kellemes esatagolni, igen rossz a levegő, sok a koldús, nagy a hőség és a tolongás, vagy a sár és piszok. De uri ember nem is lakik úgy, hogy ablakai az utcára nézzenek. Magas fallal körükerített udvaron, csinos kert között áll a tehetős ember nyárias laka, a melyet rend és tisztaság vesz körül. Nyugalom, csend és béke honol ezeken a tanyákon, míg kívül az utcán tolong és hemzseg a jött-ment mindenféle nép.

Cholnoky Jenő.

TÖRÖKÖK A MÁRK KIRÁLYFI VÉDSZENT-ÜNNEPÉN.

Szerb népköltemény.

Márk királyfi a jó Istent kérte,
Évről-évre mindig arra kérte:
Úgy ilhesse meg védszéntje napját,
Oly fényesen — nyári Szent-György napját,
Hogy törökök azt meg ne zavarják.

Fordult az év megint Szent-György napra,
S az urakat mind meghívja arra.
Terítve van három nagy asztalra.
Az elsőhöz huszonegy püspök jó,
Másodikhoz uri nép, tündöklő,
Harmadikhoz mind szegény üdvözlő.
Márkó borral szolgált a papoknak,
Meg a másik asztali uraknak,
Anyja szolgált szegény vendégiknek,
S Jelka hűga tálal mindenkinek.
Vaisztinat küldik pedig őrsek:
Kaput zární jöttén a töröknek.

Jöttek is ők, ép' három ágával,
És utánuk harmincz janicsárral.
Három aga harsányan kiáltja —
S azt üvöltö harmincz janicsárja:
«Nyiss kaput, hé! ha kedves az élet!
Hadd lássuk a bolond gyaur népet:
Hogy üli a Márkó ünnepét meg?»

Az agáknak így felel a szolgál:
«Hogy kinyissam, uram megtiltotta.»

Nem törődnek a szolgál szavával:
Neki esnek harmincz buzogánnyal
S leszaggatják a kapu ajtaját,
És megrakják keményen a szolgát:
Buzogányuk, az aranyozott vas,
A hátára harminczhatot olvas,

Bevégezvén így vitézi tettök',
Jön a szolgál, sír, keservesen nyög.
Kérdi Márkó: «Könnnyed mért patakzik?
Mért jajgatsz úgy? Mért rontod a lakzit?
Éhes vagy-e? Szomjas vagy-e? Csak szój!
Itt az étel, itt az ital, lakj jól!
Csak ne ríj már oly iszonyúképen,
Ne csúfítsd a védszént-ünnepélyem!»

Most a szolgál jajgatva megszólal:
«Oh, uram! Oh, Kraljevics Márkó — jaj!
Nem kell nekem se ital, se étel,
Ily lakziban de semmi részvétet,
Elküldöttél kapudat érzini,

* Felolvastatott a Kisfaludy-Társaság egyik havi ülésén.

De ki bírná kapud' megőrizni?
Jött a török, ép' három ágával,
És utánuk harmincz janicsárral.
Mikoron a vár elé jutottak,
Az agák rák ekkép kiáltottak:
«Nyiss kaput, hé! ha kedves az élet!
Hadd lássuk a bolond gyaur népet:
Hogy üli a Márkó ünnepét meg?»
Én így szóltam, mint hűséges szolgál:
«Hogy kinyissam, uram megtiltotta.»
Nem törődnek a szolgál szavával:
Neki esnek harmincz buzogánnyal
S leszaggatják a kapu ajtaját —
És megraknak engem, a hű szolgát:
Buzogányuk, az aranyozott vas,
A hátamra harminczhatot olvas.»

Most a Márkó, hogy végig hallgatta,
Buzogányát, kardját lerakta,
S esküdobozott, az urakhoz szólva:
«Vendégeim, hallgassatok szómra!
Ne legyek én szülőte anyámnak,
Király neje ne mondjon fiának;
Ne dicsitem váram' bár virággal,
Bazsalikkal, se piros rózsával,
Ha mindjárt nem — török koponyákkal!»

De az anya, kebelét kítárva,
Király neje — így beszél hozzája:
«Ne tédd, Márkó, az Istenre kérek!
Ha megtenném, engemet ölnél meg!
Ezt a napot vérről ne szennyezed be;
Védszéntednek van e nap szentelve.
Az, a ki ma fölkeresi házad',
Az: az éhét s szomját oljta nálád
A te szülőd lelki örömeire,
Te s Jelkának az egészségére.»

Anyja szavát Márkó megfogadja:
Buzogányát és kardját lerakja.

Bejötték a kelletlen vendégek,
A törökök s asztalhoz ülének.

«Vaisztina, bort a billikomba!
Hozz csak, Jelkám, ételeket nyomba!»

Hoz a szolgál bőven itókat,
Jelka pedig gazdag lakomat ad.

A törökök vígan ittak, ettek,
S a mikor már torkukig beteltek:
«Jó lesz — így süg egymásközt a tábor —
Búcsut venni a kapufélfától,
Legyünk most már túl mi berken árkon...»
— Hanem hát ők ki nem fognak Márkon.
Most érti ám Márkó a török szót;
Megtanulta jól, a míg köztök volt.
Hét évig a szultán udvarában
Gyaráspült ő nyelvben és szokásban;
Úgy rátanult ott a török szóra,
Mintha török anya szülte volna.

Hát a Márkó nekik most ezt hajtja:
«Csak üljetek! Csak igyatok, — rajta!
Majd fizettek szolgámnak, fizettek
Patikára — adta beste lelkek! —
Vagy álljátok békességűtűrésrel,
Míg lerovom buzogányűtésrel,
Az anyémme pedig — vakapátok! —
Mely még nem is oly súlyos, tudjátok:
Negyven fontnyi vas csupán a magja,
Tiszta ezüst tizenkét font rajta,
Színarany meg záresterve vagy hat,
Súlyra egyre-másra csak hatvanhat,
Mindegyitek erre jól rászolgált:
Levertétek a kapum ajtaját,
S buzogányukat olvasztok rája,
Harminczhatot — a szolgám hátára.»

Törököket majd a hideg rázza,
Tudván, milyen a Márk buzogánya.
Mindegyik hát sorba húsz arannyal,
Minden aga meg harmincz arannyal,
Oda járól — s szépen leszámálja
A Márkónak dolmányja szurnyára
Hogy a szolgál épségben maradjon;
S hogy nyomorék biz az ne maradjon;

Törököket majd a hideg rázza,
Tudván, milyen a Márk buzogánya.
Mindegyik hát sorba húsz arannyal,
Minden aga meg harmincz arannyal,
Oda járól — s szépen leszámálja
A Márkónak dolmányja szurnyára
Hogy a szolgál épségben maradjon;
S hogy nyomorék biz az ne maradjon;

ALFRÉD, AZ ELHUNTT SZÁSZ-KOHURG-GOTHAI HERCEGEZ.

Becsípett a gyaur gazda bosszeg
S a törökbö belekötni kezdett:
«Csak üljetek, csak igyatok — rajta!
De az ételt ki elétek rakta,
Annak is ám meg legyen fizetve!
Nem rablány a hógom, szedte-vette!
Míg nektek az ételeket hordta,
Drága selymét végig bemocsokolta.»

Fültűvüket azok most vakarják:
Az aranyat immár honnan adják?
Zsebeiket sorra kiforgatják,
S egymás közt kölcsönön veszik, adják.
Mindegyike így még tíz arannyal,
Minden aga pedig húsz arannyal,
Oda járól — s szépen leszámálja
A Márkónak dolmányja szurnyára,
— Ki besöpri, két zsebébe vágja.

Most a Márkó, vígan dalogtatva,
Keresi, hogy merre van az anyja:
«Jevroszima,* édes anyám, lelkeim!
Öreg szülém, jer, hallgass meg engem!
Nem vettem el a törökök kincsét
Azért, mert tán nekem elég nincs még:
Már ez adót ő kelmeük leröta
Csak azért, hogy hadd szóljon a nóta:
Mikép' bánt el Márkó a törökkel.»

Bizony, töle sírva mentek ők el.
Az út hosszán valamennyi dörmög:
Törököket vigye el az ördög,
Gyaurokhoz ha olyankor mennek,
Mikor ülik napját a védszéntnek;
Egy ebedéert annyit fizettünk le,
Hogy jóllaktunk egész esztendőre.»

Dömötör Pál.

EURÓPAI NÖK A KHINAI CSÁSÁZÁRNÓNÉL.

Európában régi szokás, hogy valamely állam uralkodónója időnként fogadja az idegen követek feleségeit. Khinában egész másként áll a dolog; ilyen fogadás még eddig mindössze csak kettő volt, a múlt évben és az idén. Hogy mi indította a császárnét arra, hogy meghívja magához az európai diplomaták nejét, azt nem tudni biztosan. Állítólag nem más, mint a nagyon természetes női kíváncsiság, hogy szerette volna teljes díszbe öltözötten látni az európai nőket. A fogadás különben, mint egy akkor Pekingben idözött francia író beszéli, így folyt le:

A hölgyek lady Maedonaldnál, az angol követ nejenél, mint legrégebb idő óta ott tartózkodónál

* Eufroszina.

gyülekeztek. Dél előtt 10 órakor megindult a menet: tizenöt hordszék, melyek közül kilenczben a hölgyek, hatban pedig tolmácsok ültek. Ezekben a palankinokban mentek a híres márványhidig; itt új, vörös színű hordszékekbe szálltak át, a melyeknek csak vérbeli hercegnőket illetnek meg. Ezekben mentek be a városba, — de a palota közelében ismét át kellett szállniok egy díszes omnibusz-féle kocsiba, a melyet az a francia társaság ajándékozott a császárnénak, a mely a port-arthuri kikötőt építette. Egész eddig velük ment don Bernardo de Cologan spanyol követ, mint a diplomáciai kar legidősebbje; de őt már nem bocsátották tovább, hanem fölkérték, hogy várjon egy pagodában, a míg a hölgyek visszatérnek. Szolgálatára egy eunuchot rendeltek, megkínálták édességgel, gyümölcsevel és théával.

Ezalatt a hölgyek elérkeztek egy kis pavilonhoz, a mely várótermül szolgált. Csing herczeg fogadta őket itt, — kinek nevé t. d. ujabban sokat emlegették, — több magas állású khinai kitérőben. Tíz percig vártak itt s ekkor a császárnő tudtukra adatta, hogy várja őket. Gyalog mentek keresztül egy udvaron, — minden hölgyet egy khinai herczegnő támogatott könyökénél fogva, a mi igen nagy megtisztelés jele.

A fogadó-teremben a császárnő egy sárga selyemmel letakart emelvényen ült, melyre három-négy lépcső vezetett. Balról töle volt a császár, a ki sovány alakjával, szenvedő, gyermekies arcvonásaival, kíváncsi és félnék nagy szemével inkább egy megbűntetett gyermekhez hasonlított, mint a világ legnépesebb birodalmának korlátlan urához.

A császárnő ellenben — az összes európai hölgyek tanúsága szerint — nagyon imponáló jelenség. Alakja igen előkelő és energikus. Arcvonásai finomak, majdnem európai jellegűek. Arcbőrére halványbarna, — nem festi magát, mint a többi khinai nő. Szeméből erős értelem sugárzik. Haja mandzsu divat szerint van fésülve. Az utazók — többnyire olyanok, a kik sohasé látták, — úgy szokták leírni, mint kegyetlen, visszariasztó külsejű nőt, a mi egyáltalán nem igaz. Ellenkezőleg nagyon szeretetre méltó, kis természetű, de nagyobbnak látszik, mert igen magas sarkú tatár divatú cipőt visel. Rendkívül dísz ruhában várta vendégeit, sárga színű ruhája olykor fém volt hímézve, mint a gobelinek, s szobolyprém díszítette. Igen szépek és értékesek az ékszerei, a hölgyek különösen egy gyöngy nyakékát csodálták, a melynek talán az egész világon nincs párja; az orosz cszártól kapta ajándékba.

A mint a hölgyek a trónterembe léptek és sorba álltak a császárnő előtt, hangos szóval fejezték ki üdvözlésüket. Majd lady Maedonald néhány lépéssel előbbre lépett és francia nyelven üdvözölte a császárnét, a ki mandzsu nyelven válaszolt. Beszéde nem a hölgyekhez volt intézve, hanem Csing herczeghez, a ki lefordította khinaira, a tolmácsok legidősebbike pedig francziára. Ezután mindegyik hölgy fölment az emelvényre, üdvözölte a császárt, kezét fogott vele, meghajolt a császárnő előtt, a ki megfogta mindegyiküknek a kezét és egy kis aranygyűrűt csusztatott az újjukra, mely denevért ábrázolt: a khinaiak szerint a szerencse jelét. Elég szép gyöngyszem is volt a gyűrűben. A mint leszálltak az emelvényről, mindegyik hölgynek egy fő mandarin fogta a könyökét.

A trónteremből a kíséret a császári herczegnőkkel s az európai hölgyekkel egy ünnepi terembe vonult, a hol khinai ízlésű lakoma várt rájuk, a mely nagyon inyesciklándó lehetett khinainak, de kissé illatos az európai hölgyek kényes orrának. A császárné a lakomában nem vett részt. Az európai hölgyek legnagyobb része is csak épen, hogy hozzányúlt az ételekhez. Mikor ezzel végeztek, átmentek egy kis szalonba, a hol ismét a császárnő várt rájuk s megkezdődött a társalgás a tolmácsok útján. Beszélgetés közben a császárné részletes vizsgálata alá vette külön-külön minden hölgynek a tolettjét, lábukat, kezüket, aztán fölkeríté őket, menjenek át a színházi terembe, a hol külön előadást rendeztek a tiszteltükre.

A kis ünnepély két óra hosszat tartott, miközben folyton szólt a zene, mely inkább hasonlított egy bádogos műhely zajához, mint Wagner muzsikájához. A császárnő eleinte külön páholyában ült, később lement a nézőtérre s

vendégeit valami tők-féle apró, száraz gyümölcs-csel kinalgatta.

A színházból kijövet ismét ételt szolgáltattak föl s ennek végeztével a hölgyek búcsút vettek a császárnőtől, a ki megígérte, hogy másnap majd ajándékokat küld nekik.

Az ajándékok csakugyan meg is érkeztek: csodaszép selyemszővetek végszámlra, aranybrokát, de mind oly rikító színű, hogy európai nő nem vehette hasznát. Egy-egy kínai tussal sajátkezüleg festett képecskét is küldött mind-egyik hölgynek a császárnő, melyekre ajánlást irt a nevelésük mellé. Végül még huszonhét különböző alakú és nagyságú fésűt is küldött.

Ez másfél évvel ezelőtt volt. Ma ugyancsak mások a viszonyok.

ÖNGYILKOSSÁG BOSZÚBÓL.

Sehol a világon nem oly gyakori az öngyilkosságok száma, mint Khinában. A kínai ember önző, fatalista, nem fél a haláltól s

A kínaiak nagyon félnék attól, hogy valaki ellenük való boszúból megöli magát. A boszúállítás e különös nemét ezért igen gyakran zsarolásokra használják föl. Az adós, ha már nagyon szorongatják a hitelezők, megígéri nekik, hogy hagyjanak neki békét, mert különben felkötí magát a kapujuk előtt. S a hitelezők erre a legtöbb esetben csakugyan megijednek és nem bántják, legalább egyelőre, a veszedelmes adóst.

Megtörténik az is, hogy a kin azzal állott valaki boszút, hogy megölte magát, maga is öngyilkos lesz, hogy ezzel elhárítsa övéiről a veszedelmet.

A kínai fölfogás ugyanis azt tartja, hogy büntetésből az öngyilkos halála miatt a másik fél családjának valamely tagja is meg fog halni. Az életnek élete az ára, — mondja a közmondásuk.

Egy fiatal francia orvos, Matignon, a ki ott van a Pekingbe szorult európaiak közt, ha ugyan él még, tanulmány tárgyává tette a kínaiak közt dívó öngyilkosságot s könyvet irt

egy darabig a pekingi katonai akadémia vezetésével volt megbízva, a kínai kormány gyámoltalan-ságát kárhóztatja, mely az idegenek ellen irányult véres forradalmat könnyen megakadályozhatta volna, ha a pekingi arsenálban felhalmozott fegyverek, ágyúk és lőszer őrizetét megbízható csapatokra, nem pedig a mákony-fogyasztástól teljesen elpuhult testőrségre bízta volna. Goltz őrnagy azt hiszi, hogy Peking elfoglalásával a kínai hadsereg ellentállási ereje véget fog érni.

* Új fűtési rendszer. Detroit városában (Éjszak-Amerika) egy részvénytársaság a város valamennyi lakó házát villamossal melegített vízvel fűti. A víz hőmérsékletének magassága a külső levegő hőmérséklete szerint szabályozható. Az új rendszer költsége igen csekély, mert egy közép nagyságú szobának fűtése, bármily kemény télben is, naponta alig kerül 10 fillérbe.

* Különböző búcsúzási módok. A búcsúzó török kezeit mellé keresztezte téve mélyen meghajtja magát; a japáni ember búcsúzáskor papucsát levette azt mondja: én szegényes házamat elhagyva tovább utazik, de én mindig önre fogok gondolni; a philippini szigeteken a búcsúzó egymás arczát kezeikkel dörzsölik meg; a hindu a távoznai készül

SHANGHAI, A FRANCZIA ÉS AZ ANGOL VÁROSRÉSZEK HATÁRÁRÓL NÉZVE.

könnyen megválnak önkéntesen az élettől nemcsak akkor, ha terhére vált, hanem akkor is, ha azt hiszi, valami előnyrel jár reá nézve az öngyilkosságra.

Azokon az okain kívül az öngyilkosságnak, melyek a világon mindenütt előfordulnak, van egy, mely a kínaiaknak sajátja, még pedig nagyon eredeti sajátja. A kínai megöli magát boszúból is, hogy megszerezze magának azt az örömet, hogy ezzel ellenségének ártalmára lehett.

Ha egy kereskedő kiutasít üzletéből egy koldust, ez fölakasztja magát a boltjától előtt, a pörvesztés fél elmetzsi a torkát ellenfele háza előtt, meg lévén győződve, hogy akkor pörét újra megvizsgálják és az az ő javára dől s az ellenfél bukását idezi elő.

Mielőtt öngyilkossággal állana boszút a kínai, gondoskodik róla, hogy halála meghozza a maga gyümölcsét: a ruhájába vagy a sarujába vadrátót rejt el, a melyben elmondja öngyilkossága okát, följelenti a bíróságnak halála okozóját és megforrást kér. Ezt a vádiratot igen gyakran essettel ráfesti a saját testére; ezzel biztosítva van arról, hogy senki sem fogja elszakítani, mert a kínai babona szerint a halott bőrre irtó betűket semmiféle szerral nem lehet lemosni.

róla. Egyebek közt beszél egy khinairól, a ki az öngyilkosságot pillanatában csak azon bándokodott, hogy nem ölheti meg magát mind a két ellensége kapuja előtt, hanem kénytelen volt az egyiket kiválasztani.

EGYVELEG.

* A kínai katonákról a kínai hadseregben oktatók gyanánt alkalmazva volt porosz tiszték azt mondják, hogy kiképzetésük azért lehetetlen, mivel idegen ember parancsára nem hallgatnak. A büntetések nem hatnak rájuk s a jó szóra is csak úgy hallgatnak, ha ez nézetekkel nem ellenkezik. Bátorseg, kitartás és hidegvér oly tulajdonságok, melyek kevés kínai katonában találhatók föl.

Laktanyák hiányában a lakásokon élő katonákat a fegyveremhez szoktatni alig lehet. A gyakori polgári háborúkban a sorhad rendszeren az erősebb párthoz csatlakozott, mi azonban nem akadályozta meg abban, hogy alkalmadtán tulajdon pártelei ellen forduljon. A különféle alkirályok a katonaságot leginkább arra használják, hogy a néptől az adót behajtsák, melynek nagyobb része rendszeren az alkirályok s a tartomány főmánderjainak zsebében marad. Magától értetődik, hogy az efféle küldetések a katonák erkölcsi önértétét és a felelősséget iránti tiszteletét teljesen alásták. Goltz porosz őrnagy, ki hosszabb ideig Khinában tartózkodott, s

lábaihoz ború; a Fidsi szigetek lakói két piros tollat tesznek keresztbe; Új-Guinea benszültöttei esokoládéval kínálják meg egymást; a birmai ember pedig meghajolva folyton azt kiabálja hogy: »Hib, hib!« A kubai ember sértésnek venné, ha búcsúzáskor jó szivarral meg nem kínálnák. A déli tenger szigeteinek lakosai az egymás nyakán függő czethal csontnyakláncot rázzák meg. Az orosz csak egy szót ejt ki, mely úgy hangzik mintha püsszen-tett volna s ez: »prasshai« vagyis: indúl! Az Ota-hait benszültött búcsúzó vendége kabátjának szélét csavargatja s végül saját kezét háromszor megrázza.

* Gyors járású hajó. Sawyer és Anderson M. amerikai mérnökök egy általuk készült hajóra kaptak szabadalmat, melyen három nap alatt New-Yorkból Európába lehet jutni. A hajó hossza 15 méter, szélessége 3 1/2 méter s óránként nyolcvan angol mérföldet vagyis 128 1/2 kilométert halad.

* A londoni rendőrség létszáma a következő: 31 főfelügyelő, 572 felügyelő, 1947 őrmester és 13,022 rendőr, 313 lovas küldöncz, összesen tehát 16,085 ember. A fölötté terhes szolgáltatás a távbeszélők alkalmazása könnyíti meg. Ugyanis London utcáin minden tizedik gázlámpa vastartójának belsejében egy távbeszélő készülék van, melyet a rendőr éjjel-nappal bármely pillanatban használhat.

* A japáni szolgákat nagyon keresik jelenleg New-Yorkban. Minden tekintetben jobbak, mint más eselédnek; egyetlen hibájuk csak az, hogy a nők iránt nem oly udvariasak, mint a férfiakkal.

MAGYAR GÁBOR.

Pár évvel ezelőtt ünnepelte a kegyesrendi szerzet alapításának háromszázados évfordulóját, mely iránt nálunk is nagy volt az érdeklődés, mivel ez a derék rend hazánkban is több mint kétszáz év óta munkálkodik a közoktatásügy terén. A szerzetnek az ország különböző nemzetiségek által lakott főbb pontjain való elhelyezkedése, hazafias szellemben folytatott működése, különösen a közoktatás terén, nagy hatással volt közművelődésünk fejlődésére.

A piarista-rend hét-nyolcz évtizeddel hazánkban való megtelepedése után, Mária Terézia alatt, már az egész ország oktatásügyének magyar szelleművé tételét szorgalmazta »Humillimum projectum«-ában; de akkor még az osztrák tervezet győzedelmeskedett. Ez azonban nem csüggesztette a nagytudományú rendtagokban ez időtájt már bővelkedő magyar piaristákat, sőt II. József germanizáló törekvései ellen ök fejtették ki a leghatásosabb ellenállást. A szigorú császári rendelet ellenére iskoláikban mindenütt magyar nyelven tanítottak s előadásai folyamán a magyar nemzeti szellemet és érzést hirdették.

S ezen irány követésétől, ezen szellem hirdetésétől a múlt és a jelen század folyamán ismétlődő nemzetellenes áramlatok sem tántorították el a piaristákat.

Ennek a rendnek egyik kiváló tagja Magyar Gábor, kit e napokban a rend főnökévé választottak.

Magyar Gábor az ország egyik legrégebb középiskolájának, a szegedi főgimnáziumnak volt több mint harmincz éven át tanára és igazgatója, melyet ez idő alatt szervező munkásságával, tudományával és szeretetreméltó egyéniségével nehéz körülmények között is a virágzásnak magas fokára emelt. Ez intézetet a délvidék idegen ajkú tanulóinak hazafias irányú nevelése által nagy szolgáltatokat tett a magyarságnak.

Magyar Gábor Félegyházán született 1842-ben s tanulmányait itt kezdte, majd Szegeden folytatta és fejezte be.

Az alig 17 éves ifjú a kegyesrendi szerzetbe lépévé, néhány évig a tatai, majd a nagykiszvári gimnáziumokban működött, hol Wlascics Gyula, jelenlegi közoktatásügyi miniszternek is tanára volt. Később Szegedre helyeztetett át, hol a történelmet kezdte tanítani.

El lévén telve a nemzeti művelődés iránti lelkesedéssel, ily érzelmeket iparkodott felkelteni tanítványaiban is, kiknek jó része a délvidék nem magyar ajkú ifjaiból került ki. És e törekvésért siker is koronázta.

Hogy a szegedi gimnázium egyike lett a legnépesebb középiskoláknak, abban is kiváló része van Magyar Gábor szeretetre méltó egyéniségének és vonzó, keresetlen, jóságos modorának.

De az iskola falain kívül a város kulturális ügyeiben és mozgalmaiban s az irodalom terén is széles körű tevékenységet fejtett ki. Minden fontosabb közdolgozatban részt vett. Mint szoborbizottsági elnök buzgólkodott a Dugonics-szobor létrehozásán; rendezte a Szegednek aján-dékozott Somogyi-könyvtárat; a szegedi Dugonics-irodalmi társaságban a tudományos osztálynak elnöke volt; az iskolai értesítőkből pedig tanúságok czikkeket tett közzé és alapos készültséggel irta meg a gimnázium történetét.

Nagy hűséggel és lelkesedéssel szolgált a rend-jének minden ügyét. Az ő buzgólkodásának köszönhető, hogy Szegeden a nagy árvíz után fölépült a piaristák új rendháza és palotaszerű gimnáziuma.

Érdemeiért a király a Ferencz József-rend

MAGYAR GÁBOR.

lovagkeresztjével, majd a főigazgató czímmel tüntette ki, Szeged város pedig díszpolgárrá választotta Magyar Gábort, ki a város szellemi életének fejlesztésében az utóbbi harmincz éven át oly buzgó munkálkodott.

Igazgatói állásából, hol oly sok szépet és jótkelvőt, hiva rendtársainak kitüntető bizalma a rend élére, a hol még szélesebb körben folytat-hatja majd az emberszeretet és a nemzeti köz-művelődés érdekében munkásságát.

—cs.—s.

AZ ANGOL HAJÓHAD LÁTOGATÁSA FIUMÉBAN.

A hatalmas angol hajóhad egy részének Fiumében tett látogatása alkalmából alkal-munk van még néhány eredeti felvétel után készült képet bemutatni.

Az egyiknek Fisher angol tengernagyot lát-juk, a mint a kormányzó látogatására, a kive-zényelt osztrák-magyar gyalogszázad tisztelgése közből partra száll, üdvözölve az őt fogadó hivatalos személyeket s a lelkesen éljenző nagy számú közönséget. A másik kép azt a jelenetet tünteti föl, a mint Fiume kormányzója, Szapáry László gróf díszcsónokán az angol vezérhajóra indúl, hogy a tengernagy látogatását vissza-adja. Kisérteében vannak Gál Tibor és Csöke Ferencz miniszteri tanácsosok.

Egy másik képünk az angol vezérhajót, a »Ramailles«-t tünteti föl. A látogatásról rész vett elsőosztályú hadi-hajók nagybőrára egyforma építések voltak s leginkább csak tonnatartalomra különböztek egymástól, miért is ha a »Ramailles«-t leírjuk, ezzel egyszersmind a többi is ismertetjük.

A »Ramailles« első osztályú két-tornyos csata-hajó, a legnagyobb hadihajó-típusok egyike. 14,900 tonna tartalmú, hossza 116 méter, szélessége 24 méter s víz alatt járó része kilenc méter. Hatalmas két tornyot képező árbozca 43 méterre nyúlik fel a magasba. Olda-lait 44 centiméteres páncélzól védi, fedélzetét pedig, tornyoival együtt egy 43 centiméter vas-tag acél páncéllemez alkotja. Hatalmas tes-tét két csavar hajtja, melyet 14,571 lőerő moz-gat, óránként 17 tengeri mérföldnyi (31 és fél kilométernyi) sebességgel. A hajón a főgépezet össze-egyesített hajtására összesen 18 ka-zán van, melyek kezelésével 88 ember van

elfoglalva. Hadi felszerelése pedig áll négy 34 centiméteres kaliberű Armstrong ágyúból, melyek 19 kilométerre hordanak, továbbá tíz 15 centiméteres kaliberű, és tizenhat 57 milli-méteres kaliberű Woolwich gyorstűzelő ágyúból, melyek két egymás fölötti fedélzetben vannak el-helyezve. Az oldalakat és tornyokat tizenkét 47 milliméteres kaliberű gyorstűzelő ágyú és nyolcz mitrailleuse védi. A torpedóhajók támadásainak visszaverésére pedig a felső fedélzetben öt, a hajó orrán és sarkantyúján egy-egy torpedó kilövő-cső van elhelyezve. Magasabb árbóc-kosarai-ban négy villamos fényvetítő működik egyen-ként 48 ezer gyertya erejű fényerővel s a melyek 14 kilométernyi távolságra képesek a tárgyakat megvilágítani. A hajó legénysége hadilétszá-mon 720 emberből áll, míg pedig tengerészek-ből, tengerészgyalogságból és tüzérségből. A »Ramailles« 1892-ben épült s teljes felszerelés-sel együtt tizenharmadfél millió forintba került. Teljesen hasonló szerkezetű és tonna tar-talmú modern testvérhajója az angoloknak még 21 van.

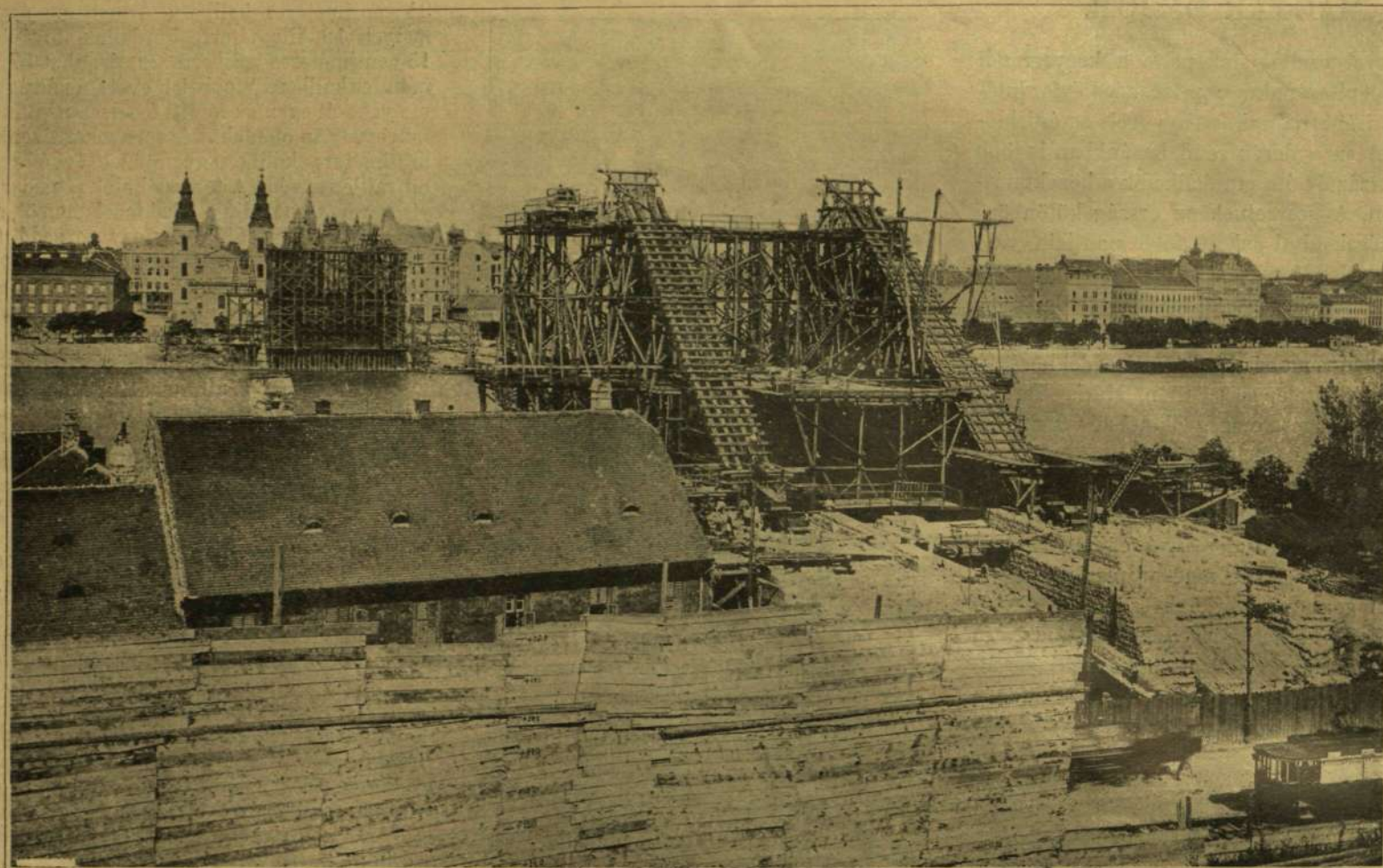
A hajóhad apróbb kiegészítői a rendkívül gyorsjáratú siltengeri torpedózóó hajók, szin-tén hasonló építések és szerkezetűek. Egyen-ként 300 tonna tartalmúak és 5800—6000 lőerővel bírnak. Egyenként 64 méter hosszúak, hat méter szélesek. Felszerelésük egy 75 milli-méteres és öt 57 milliméteres gyorstűzelő ágyúból áll a fedélzetben elhelyezve s mindenüvé irányíthatók, valamint a három torpedó kilövő-cső is. Mindegyik óránkénti legnagyobb sebes-sége 30 tengeri mérföld, azaz 55 és fél kilo-méter. Személyzetük pedig egyenként 66 em-berből áll. Anyahajójuk a »Vulcan«, a mely hatalmas gözmozgatóval vihar esetén négy ilyen torpedózóózt emel föl fedélzetére nyolcz percznyi idő alatt.

KÉPEK KHINÁBÓL.

Sang-hai. A fényképész a francia város-részben állította fel a gépiét s innen vette le az angol városrészt folyóparti házsorát. A kép jobb oldalán hatalmas jelzőárbozca áll, a melyen a zi-ka-véi jesusita misszió obszervatóriuma jelzi a várható időt zászlókkal. A hid mellett, a kis fehér bódében van hozzá a magyarázat kifüg-gesztve. A hidon túl már az angol városrészt kezdődik és pedig a második ház mindjárt az angol klubb, a város előkelőségének találkozó helye. Hátul a khinai vámpalota tornya látszik. A folyón ópiummal megtérhelt hajók állnak, innen adják el részletekben az ópiumot, miután nagyobb mennyiségben nem szabad Khina területére ópiumot behozni. A két időtlen nagy hajó felett már az amerikai városrészt háza látszanak, köztük a német konzulátus pompás palotája. Az osztrák-magyar konzulátus a város legtulsó végén, a raktárak között van.

Tempломudivar Sang-haiban. A legnagyobb esend és béke tanyája a khinai városokban a templomok udvara. Ilyen helyeken kipihenheti magát, a ki megelégedte a városok utcai életé-nek rettettenes zürzavarát. Az építményeknek falai tulajdonképp csak az utca fölöl vannak, az udvarok felé a legkönnyebb modorban épült oszlopok arkádok, rácsos, papirossal bevont közfalak és nyílt bejárók láthatók. És e föl é könnyed épület fölre netegtet nehéz, majoliká-ival vegyes cserépfödél jön, a mely alatt még a perzselő napfény mellett is kellemes hűs marad a levegő. Képünk előtérben látni sárkányokkal és felhőkkel díszített oszlopokat, sajátoságok kerek talapatokan. A mikor bambuszharag épít a khinai, a bambusz-oszlopokat kőből faragott, kimélyített talpkőre, illetőleg annak mélyé-désébe állítja. Ezt a szerkezetet utánozzák a ké-pünkön látható, remek oszlopok is. A tetők sar-kainak erős felkunkorítása arra vall, hogy itt a délvidéken vagonok; éjszakon soha sem ilyen erős a felkunkorodás.

Részletek Sang-hai khinai városrészéből. Sang-hai fallal kerített khinai negyedének kellő közepén mesterséges tó van, melyben egy kis szigeten, illetőleg cölöpökön esinos templo-moska áll. A szigetre zeg-zugos vonalban épí-tett hidak vezetnek. A tó körül vásártér van, a hol a komédiások, jóvendőmördök ütök fel ideiglenes tanyájukat. Körös-körül a legnagyobb össze-visszaságban épültek a házak, de fa min-denfelé van, mert a khinai nagyon szereti a fát,

AZ ESKÜTÉRI HÍD ÉPÍTÉSE.

Weinarm legújabb fölvetéle után.

virágot, madarakat. Annira kimélik a fákat, hogy a mint képünk is mutatja, a helyett, hogy kivágnák, inkább körülépítik. Csak az a fő, hogy a ház főirányvonala az észak-déli, illetőleg kelet-nyugati irányban benne legyenek.

Érdekes, hogy a korlátokon, az ablakrácsokon stb. sohasem látunk X alakú rácsot, hanem mindig csak vízszintes és függőleges alkotó részeket. Arra utal ez, hogy a kínai építés díszítőelemei a bambusz-építésből származnak, mert a bambusz üres csőveiből nem lehet ferde-kötést, X alakú rácsot készíteni.

A tao-tai, vagy pénzügyi felügyelő hivatalnokai körében. A mióta Sir Robert Hart rendszerezte a kínai vámhivatalokat, a mivel az államnak óriási jövedelemforrást teremtett, azóta a nevezetesebb kikötő-városokban fontos szerep jutott a pénzügyi felügyelőnek. Különösen Sang-haiban fontos a szerepe, azért nagy tekintélynek is örvendő. Jelen képünk egészen egyszerű téli zubbonyban mutatja be, világos selyem házi ruhájában a nagy urat. A legújabb kínai divatnak hódol, mert a téli kabát újja rövidke, csak az alsó ruha újja hosszú. Régi kínai öltözetben csak a kép jobb oldalán látható öreg úr van, a kinek a téli kabátja is olyan hosszú újjá, mint a ruhája. Valamennyinek a cipője talpa fényes fehér, a mire nagyon kényesek a kínaiak: hiszen ebből látszik, hogy nem kell neki gyalog járni, van pénze arra, hogy hordozó székben czipeltesse magát. A tao-tai persze a leggazdagabb valamennyi között, neki első rangú jövedelemforrásai vannak. Azt mondják, hogy azok a bálók, a melyeket az európaiak tiszteletére szokott adni, mindig a legfényesebbek Sang-haiban.

AZ ÉPÜLŐ ESKÜTÉRI HÍDFŐK.

Nem hiába mondták a munkálatok megkezdésekor, hogy az eskütéri új híddal remekelni akar a műszaki tudomány. Már is látni, hogy fővárosunk az új híddal egy pompás alkotással lesz gazdagabb. A pillérek s a földalatti munkálatok elkészülvén, most már a két hídfő vanépülőben, melyek esodalkozásra indítják a nem szakértő szemlélőt is. Toronymagasságot meghaladó óriás állványok veszik körül a kialakulni kezdő hídfőket szárazon és víz felől s e roppant segéd-

alkotmány-szövevényéből mind többet foglalnak el a napról-napra gyarapodó vasrészletek, melyek egy felől a híd jármává, más felől a jármot emelő lánczokká fognak kinővekedni.

A hídjárom eleje már túlnyúlik a partokhoz simuló gránit-pilléreken, melyeknek két oldali végeire jó magasra emelkednek a lánczok emelésére szolgáló vastornyok alsó részei, míg a partokon betonból és roppant faragott kövekből épített aknákból a rengeteg lánczok kezdene kinőni s kúsznak mind főlebb-főlebb a rendkívül erős, ferde fekvésű támaszokon, hogy a pillérek tetőpontján majd ráfeküdjének az addig kellő magasságra fölnyúló vastornyokra.

A lánczok itt is olyan rendszerűek, mint a Lánczhídnál, csak hogy az egyes szemek jóval hosszabbak és vastosabbak is. E lánczszemek egymás mellett élőkre állított vasdeszkákból állanak, melyeket ott, a hol egymásba ékelődnek, rendkívül erős csuklók foglalnak össze. Az új hídnál is két szál lánczot feszítenek ki egymás fölött úgy, hogy a felsőnek csuklói mindig a közepe irányában essenek az alsó lánczszemeknek, s így az egyik láncz hullámzását mindig ellensúlyozza a másik. A lánczszemek csuklóiról itt is erős hevederek fognak lenyúlni olyan mélyen, a mint a híd jármának a hajlása kívánja, mert a járom, vagyis a hídpálya ezekre a hevederekre erősített vasgerendákon fog nyugodni. Az eskütéri híd is karzatos, vagyis olyan lesz, hogy a közép pályájától két oldalt egy-egy széles gyalogösvény fog az egyik partról a másikra átnyúlni.

A pesti oldali hídfő környéke már teljesen átalakult. Egész házsorok tűntek el, azok közt a régi városháza is, míg a romok helyén új szabályozási vonalak szerint nagyszerű paloták épültek és épülnek még folyvást, még pedig oly mesés gyorsasággal, hogy 1902 nyarára, mikor az új hídnak meg kell nyílnia, a hídfő egész környéke teljesen új pompában fog diszelegni. Nagy átalakuláson megy át maga az alsó rakodópart is, melynek az eskütéri és a Lánczhíd közti szakaszán, a felső parttal csaknem egy színvonalban, vaslábakra állított új pályavonala épül a városi villamos vasútnak. Ennek a pályának építése már annyira előhaladt, hogy nem sokára használatba is kerülhet és a föld alatti villamos pálya mellett egy újabb különlegessége lesz fővárosunknak.

A budai hídfőnél is nagy az átalakulás, sok régi épületet leromboltak, sőt a Gellérthegy egyik sarkát is roppant munkával elhordták,

lekerekítették, hogy az új híd annál kényelmesebb legyen a közlekedés és az egész környék tágabb, nyiltabb legyen.

A SZÍNES HALLÁS.

Az emberi érzékek működésének egyik legbizalmasabb jelensége, hogy egy és ugyanaz az inger egyszerre több érzékre is hat. Van olyan emberek, a kinek a hallás bizonyos szinképpel a kinek a hallás bizonyos hangok hallatára egyúttal bizonyos színek is látnak. Másoknál a hallás iz- és szagérzettel jár együtt. Az ellenkezőre, hogy t. i. valamely más érzék ingerlése hangérzeteiket is idéző, szintén van példa, bár ritkábban. Leggyakrabbi ezek közt a jelenségek közt a halló idegek izgatásával együtt járó színérzet, vagyis, a hogy újabb elneveztek, a színes hallás. Az érzékszervek működésének a rendellenessége úgy látszik nem is olyan ritka dolog, mint az ember gondolná, legalább azok a tudósok, a kik foglalkoztak vele, könnyű szerrel találtak nagyobb számú „színhalló.” Az őrültségekre számolatok ugyan ma még meglehetősen ingadoznak, — némelyek 12, mások 43 százalékra teszik azok számát, a kik hallás közben színeket is látnak. Pontosabb adatokat csak úgy lehetne kapni, ha igen sok embert, például egy nagyobb város lakosságát lehetne megvizsgálni abból a szempontból, hány színhalló van köztük. Egy másik tapasztalati adat, hogy többnyire szellemileg élénk, erős képzelő tehetségű embereknek van meg ez a tulajdonságuk. Meyerbeer, a híres zeneszerző is színhalló volt.

Az esetek legnagyobb számában csak az emberi hang idéző színek: zenei hangszerek ritkábban, a rendes napi lármák, az utcazaja pedig csak annyiban, a mennyiben az emberi hanghoz hasonlít. A színérzetek főképp a magánhangzókhoz vannak köve, a mássalhangzók csak halvány, elmosódott színeket idéznek föl. Az a magánhangzó, mely valamely szóban uralkodik, rendszerint bizonyos hangszínezetet is ad a szónak. A beszélő hangja szerint is változnak az egyidejűleg látható színek: az a hang például ugyanannal az embernél mindig ugyanazt a színt idézi elő, de más-más árnyalatban a beszélő hangja szerint. Nevezetes, hogy ez a jelenség nem csupán akkor mutatkozik, ha az ember hallja a beszé-

vonalán állanak, a mely jelenségek természetét azonban közelebbről ez idő szerint még nem ismerjük.

HÍRES EMBEREK GYÖNGÉL.

A világ leghíresebb embereinek is megvan-nak a maguk gyöngéi, a mint az alább elősorolt példák is bizonyítják.

Lajos Fülöp minden szabadelvése mellett is nagyon zokon vette, hogy az alattvalói tőle a XIX-ik Lajos címét megtagadták és csak a francziák királyának, nem pedig Franciaország és Navarra királyának nevezték. Guizot megírta, hogy Lajos Fülöp a Viktória királynőtől kapott térszalag-rendjelnek nagyon megörült. Azt hitte, hogy most már senki sem fogja őt többé a »torlasz király»-nak elnevezni.

Az öltözködés gyöngéi rendszeren oly embe-reknél észlelhetők, ki egyszerűséget fitogtatva, óraszám a tükör előtt állnak.

I. Napoleont a franczia népdalok mindig a »szürke kabátos káplár»-nak mondják, pedig az a szürke kabát, valamint a híres háromszögletű kalap a legfinomabb anyagból és nagy gondnal készültek. De különben is a császár nem öltözött mindig oly egyszerűen, mint azt képzel-nők. Így például az aranyzsinóros, biborpiros ruhát nagyon szerette. Ruhatári költségek fedezésére évenként húsz ezer frankot szánt. Napoleon rendszeren fehér posztó-térdnadrágot viselt, melyet burnóttal, fekete kávéval, vagy ténnyal annyira bemocsokolt, hogy naponta kétszer is más nadrágot kellett felvennie. Leger, a császár első szabója egy alkalommal Remusat gróf főudvarmesternek egy harmincezer frankos számlát mutatott be. Remusat azonban tudva azt, hogy a császár az évi költségéért iszonyú dühbe jönne, a számlát egyszerűen félre tette. Az udvari szabó egy darabig várt, de utóbb számláját minden héten, sőt minden nap is beküldte.

Midőn ez sem használót, panasza a császár-nak személyesen adta elő. Napoleon még az nap kifizette a számlát, de Remusat főudvarmestert elbocsátotta és ezen állásra Motesquieu gróftól nevezte ki.

— Remélem — mondá a császár az új főud-

UMBERTO KIRÁLY ÉS MARGIT KIRÁLYNÉ TURISTA KIRÁNDULÁSON.

varmesternek, hogy ő nem fog engemet szabóm zaklatásainak kitenni, ki egy pár fehér posztó-nadrágot a nyakamra járt.

E tekintetben Nagy Frigyes porosz király nem jött zavarba, a mennyiben uralkodásának egész ideje alatt egy diszruhával beírta. Viselő ruhái ócskák, kopottak voltak, mellénye zseb-jeibe burnót tömött, mely aztán az egész öltözetén látható volt.

A Párisban letelepedett Rothschild, ki Ferenc esászártól a bárói címet kapta, erre oly büszke volt, hogy minden más címet visszautasított.

Soha sem utazott egy hosszú bagaria hórból készült pénztárcza nélkül, melyre egy kilenc-ágú korona volt véve. Egy alkalommal Lyonon átutazva, a szállodában levest hozott. Fize-tésre kerülvén a sor, a pincér, ki a koronás tárczát meglátta, czélszerűnek találta Rothschildot hercegnékné szótlan. Rothschild őt sount adott borra valónak, habár — tevő hozzá — nem vagyok herceg. Vissza felé utazva, ugyanaz a pincér grófnak címezte, mire Rothschild őt frank borra való adott neki azzal a megjegyzéssel, hogy ő nem gróf. Erre a pincér az ebéd utáni fekete-kávé felszolgálván, bárónak címezte. Igenis — mondá Rothschild a pincérnek, — báró vagyok — s egy Lajos-aranyat adott neki.

Rossininak az volt a gyöngéje, hogy kedvenc ételét, a maccaronit maga főzte meg, még pedig nagyon egyszerűen, de a főzés módját senkivel sem közölte.

Sue Jenő kitűnő orvosnak tartotta magát. Egy alkalommal Romieu barátjával a Café de Parisban ebédelve, hazafelé mindketten a boulevardon jártak, midőn Romieu a nedves kövezeten elesésbe, elesett és lábát megsértette. Sue kocsit hozatott és saját lakására hajtatta. ott Romieu lábát bekötözte. Ezután a beteg ágyba fektette s egész éjjel mellette virrasztott, Midőn aztán a sebet reggel meg akarta nézni, kitűnt, hogy Romieu ép lábát kötözte be.

II. Fülöp spanyol király a pástétomot túlságig kedvelte, míg VIII. Henrik angol király az esztendő minden napján pisztrángot evett. Schiller rendszeren a rajnai bor hatása alatt írt.

Feltűnő az a tény, hogy eddigéig nem sikerült még bizonyos hangok és színek közt bizonyos összefüggést találni; pedig nem a kutatók buzgalma múlt. Millet Ignác, egy újkortani pszichológus szerint az A hang fekete, az E sárga, az I fehér, az O vörös s az U zöld színekkel jár együtt. Ezeknek a megfigyeléseknek azonban nem lehet nagyobb jelentőséget tulajdonítani, mert különböző kutatók nagyon különféle eredményekre jutottak. Úgy látszik, ez a jelenség sokkal szabálytalanabb, semhogy a természettudományi kutatás mai eszközeivel közelébe lehetne férni. Megjegyzendő még, hogy a színhallónak a színek rendszerint nincsenek a szemek előtt, mint például az idegbetegnek érzéki csalódásai: csak a képzelet van meg lelkében valamely színnek, vagyis, hogy közkeletű kifejezéssel éljünk, csak a lelki szemével látja a színeket, mint mikor például behúnyom a szememet és erősen elképzelvek egy színt. A színes hallás e mellett úgy látszik öröklődés dolga, legalább gyakran elő szokott ugyanazon család több tagjánál fordulni, sőt rokonoknál bizonyos szabályosságot fűdöztek fel ugyanazon hangok és színek közt.

E különös jelenség okai — bár újabb számosan foglalkoztak vele, — nincsenek még kiderítve. Újabb időkben különösen egy franczia physiologus, Binet, számos színhalló embert vizsgált meg s azt tapasztalta, hogy az ilyeneknél a látási érzék az összes többi érzékek működése fölött uralkodik. Az ilyen emberek látó idegei összes egyéb idegeiknél könnyebben izgatódnak fel. A hangok azután egyúttal látó-idegekre is bizonyos hatást gyakorolnak az idegvezeték valamely pontján, vagy agyukban a látási középpontban s így áll elő a színeképzés.

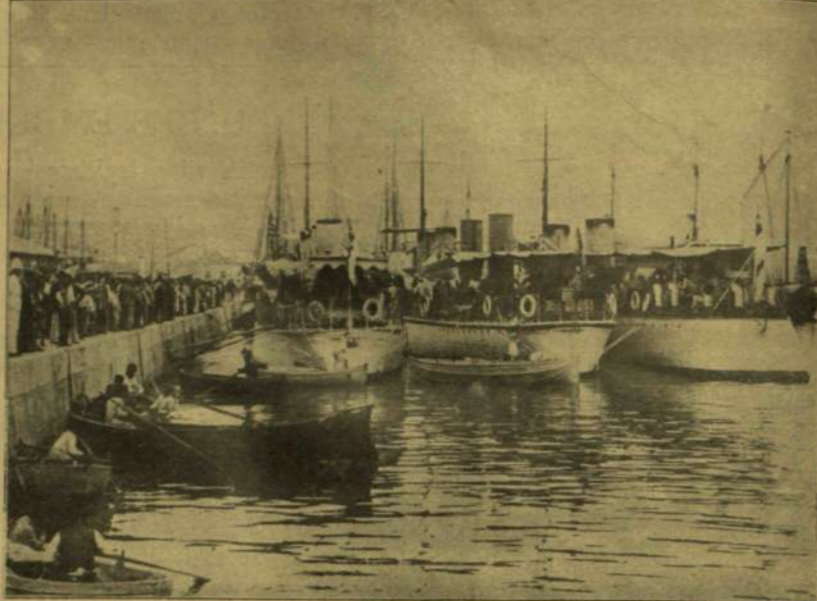
Hogy jobban ismerhessük és megmagyaráz-hassuk a színes hallás jelenségét, ahhoz még sok megfigyelés és kutatás szükséges. Hogy nem valami beteges jelenség, vagyis hogy a színhalló ember még nem egyúttal idegbeteg is, az bizonyos. Ő csak másképp fogja fel agyában a hangokat. Azt lehet mondani, hogy a színes hallás azoknak az érdekes jelenségeknek egyike, melyek a szellemi egészség és betegség határ-

UMBERTO OLASZ KIRÁLY LÁTOGATÁSA A NÁPÓLYI KHOLERA-BETEGEKNEK.

FISHER TENGERNAGY PARTRASZÁLLÁSA.

ANGOL TORPEDÓ-ZÚZÓ HAJÓK A FIUMEI KIKÖTŐBEN.

AZ ANGOL HAJÓHAD LÁTOGATÁSA FIUMÉBAN.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Alom és való. *Kötemények.* Irta Nagy Béla Budapest 1900. Mélyen az irodalmi színvonal alatt áll ez a kis versgyűjtemény. A szerzőnek nemes alakító, teremtő költői tehetsége nincs, hanem még a ritmus báját észre se vevő füle sincs. Rythmustalanabb, döcögősebb verseket ritkán olvasunk, mint ebben a kis kötetben. Különösen döcögősek a nyugat európai formákban írt versek, a magyar alexandrinhoz és a nyolczashoz valamivel több érkeke van a szerzőnek, mint általában a népies genrű képi festés sikerül még leginkább neki. Úgy látszik azonban, magyarul nem tud jól, különben nem emlegetne *«estalkonyat»*-ot. Azt hiszi, ha van esthajnal, miért ne lehetne estalkonyat, s nem mondana ilyeneket:

«Felsőge csendes, nagy a betegsége,
Viseli a szegényt a szélnak útjese.»

A kis kötet ára füve 120 fillér.

Szónokló tanító. Alkalmi beszédek. Összeállította Gramma Dóme kir. segédtanfelnagy. Ezzel a címmel jókora vaskos (560 lapnyi) könyv jelent meg közölség számára a Polatsék-féle könyvkereskedés kiadásában. A könyv, mint ezúttal mutatja, tanító számára készült s tíz csoportra osztva, olyan alkalmi beszédeket foglal magában, a melyeket az összehívott résztvevő maga írt, részint más tanítóktól való s általában az iskolai élet különböző mozzanataira (érvényítés, évzárás, hivatalba lépés, hivatalból búcsúzás, ünnepélyek, stb.) vonatkoznak, sőt, hogy semmiben ne legyen fogyatkozás, még vagy húsz *«pohárkőszöntő»* is járól hozzájuk, a melyek már természetesen nem pedagógiai tartalmúak. Az összehívott az indította gyűjteménye közzétételére, hogy a tanítók kezébe olyan segédeszköz adjon, a melyre támaszkodva alkalmilag bátran léphessen föl az is, a ki nem született szónok. A jó szándékot gáncs nem érheti; az azonban aligha remélhető, hogy e könyv segítségével a nem szónok tanító szónokká képezhesse magát. A könyv ára 2 frt 60 kr.

Egytetemes regényvár. A Singer és Wolfner könyvkiadó-cég ismert vállalatában megjelent: *A róka-út,* regény két kötetben, írta Sudermann Herman; fordította Kálnoki Isor, ki a most leg-többször emlegetett német íróit jól tolmácsolja a magyar közölségnek. A két kötet ára 2 korona.

Legjobb könyvek. A Légrády-estvérek kiadásában ily cizmen megjelenő szépirodalmi olvasmányokból a legújabb kötet *Klínkostróm* jeles svéd író *«Kétféle becsület»* társadalmi regényének első részét adja. A két kötet ára 1 korona.

Magyar szentképek. Eddig a szentképek leg-nagyobb részét a külföldről hozták be hazánkba, minek következtében nemcsak jelentékeny összeg ment ki az országból, hanem a magyar hívőknek sokszor idegen szövegű imádságokkal, feliratokkal ellátott képeket kellett megérni. Ezért a Werbőczy-könyvnyomda részvénytársaság elnöke, gróf Teleki Géza, most a szentképek kiadását is belevonta a nyomda feladatai közé. A vállalat felügyelője Lévy

Mihály újszászi plebánus, az ismert költő, ki a képek szövegét is ellenőrzi. Legelőször Roskovics Ignác jeles festőművészként a budai királyi palota számára festett képeiből a magyar szenteket adják ki, különböző nagyságban, színes és fekete nyomásban. Szent Erzsébet és Margit képei már elkészültek, utánuk következnek Szent László, Imre, továbbá a Zsigmond-kápolna oltárképe szent Istvánal, aztán Zichy Mihálytól egy Mária-kép, stb. Rámába való félméter magas színes kép ára 1 korona, kisebb 50 fillér; imádságos könyvbe való képek 4–20 fillér közt váltakoznak. Nemzetiségi szempontból is kívánatos, hogy az egyházi körök és a közönség folklorjához a vállalatot.

A budai szinköriben a múlt héten háromszor lépett föl mint vendég Márkus Emilia asszony, a Nemzeti Színház kitünő művésznője. A *«Frou-Frou»*, *«Dóra»* és *«Bernardo Montilla»* főszerepeit játszotta. Makó szintársulata Márkus Emilia erőteljes művészetéhez nem megfelelő környezet ugyan, de sok törekvéssel igyekezett méltó lenni; a közönség pedig hálásan fogadta, hogy a nagy színházak színe alatt magasabb élvezetekben részesülhetett. A színházak egy része még két hétig marad zárva. Szeptemberre valamennyi megnyílik.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A nemzetközi parlamenti konferencia Párisban. A parlamentek képviselőinek nemzetközi tanácskozása július 31-én nyílt meg Párisban. A közfigyelmet e tanácskozásokban első sorban gróf Apponyi Albert indítványta vette igénybe, hogy a hírlapok minden alkalommal a béke érdekében emeljék föl szavukat, befolyásokat s erőneve minden országban szervezjedjenek, mint ez már Magyarországon megtörtént, s a magyar sajtó megalakította a szövetséget *Jókai* elnöklété alatt. A gyűlésen számos magyar képviselő jelent meg.

Fallières, a francia szenátus elnöke foglalta el az elnöki széket, s megnyitó beszédében kiemelte azt a haladást, melyet a világ tett, hála a választott bíróságok eszméjének. Felhívta a konferencia tagjait, hogy folytassák műveiket és értessék meg nemzetükkel, hogy nagyobb dicsőség megválasztásukat, hogy nagyobb bizalommal nézzenek az általuk választott bíróságok ítéletei előtt, mint véres diadalokat keresni a harcmezőn. Az elnöki megnyitó után *Mons* igazságügyi miniszter a kormány nevében üdvözölte az idegen képviselőket. A konferencia egyhangúlag elhatározta, hogy az olasz kamara elnökéhez részvétváltatást intéz Umberto király meggyilkolásának alkalmából. Ezután gróf Apponyi Albert mondta el a nagy hatást keltett beszédét, melyben esetetelre az eddig elért eredményeket, rámutatott arra, hogy az a magasztos célját, melyet az interparlamentáris szövetség maga elé tűzött, csakis úgy érthet el, ha ez iránt a sajtó közreműködését biztosíthatják. A parlamenti közölség a béke érdekében rögtön hatalomra válik, mihelyt erős népkarant támogatja. Ez a támogatás ma még hiányzik, és ez helyzetünk gyengeségének valódi oka. Apponyi meggyőző ékezőszólással fejtegette,

hogy a közvélemény reformálására csak a sajtó képes, mert csak az működik mindig és mindenütt. Ezért meg kell alkotni a sajtó nemzetközi békeszövetségét. A szövetség kezdeményezését ajánlja a gyűlés figyelmébe. Az értekezlet Apponyi beszédét nagy tetszéssel fogadta.

Az augusztus elsei gyűlésben vitatták meg Apponyi indítványát. Mindnyájan helyeselték. *Kossuth* Ferenc is hosszabb beszédet mondott. Apponyi gróf indítványát egyhangúlag elfogadták a következő szövegben:

«*Agence de la paix*» névvel nemzetközi sajtószolgálat rendeztetik be, kapcsolatban a hasonló céloknak szolgáló berni intézettel. Ez az ügynökség naponta közölni fog egy bulletint, melyet díjtalanul küld el a legtekintélyesebb lapoknak. Hogy a bulletinnek közzétételére szükséges pénz megszerezessék, a parlamentek által választott tanácsok felhívást bocsátanak ki az összes békebarátokhoz. Ha a gyűjtött alapok nem elegendők a *«békeügynökség»* megalapítására, tárgyalásokat indítanak a különböző sajtóügynökségekkel abból a célból, hogy békeüzleteket és ily híreket lapjaikban közöljenek.

Az augusztus 2-iki ülésen gróf Apponyi elnökölt. Elfogadták *Lovand* határozati javaslatát, mely a hági békekonferenciának elismerést fejez ki és sajnálja, hogy az Anglia és Transzvál között felmerült konfliktust a konferencia által a hatalmaknak nyújtott eszközökkel elkerülni nem lehetett. Tárgyalás alá került ezután a *«nemzetközi választott bíróságra»* vonatkozó javaslat. *Berzeviczy* Albert nagy hatással ajánlotta a javaslatot, melyet 1896-ban, mikor a parlamentáris békekonferencia Budapestben ülésezett, gróf Apponyi és ő nagy hűvel ajánlottak és védtek. Most is lelkesen védték, s elmondta, hogy az interparlamentáris unió magyar csoportja már a budapesti határozatnak megfelelően, köteleességének tekintette, 1897 nyarán emlékiratot intézni kormányához a nemzetközi bíróság felkarolása érdekében. Kiemelendőnek tartja, hogy ugyanaz az államférfi, *Szél Kálmán*, a ki mint a magyar csoport akkori elnöke amag emlékiratot aláírta, ma Magyarország kormányának elnöke. A magyar csoport tagjai különben is minden alkalmat megragadtak, hogy ezt az ügyet napirenden tartásák, s felszólalásuk mindig rokonzenves választással találkozott a monarchia külgügyének vezetője részéről. — A vita az augusztus 2-iki ülésben még nem ért véget.

A nemzetközi történelmi kongresszus Párisban. A párisi nemzetközi történelmi kongresszuson, mely a *Collège de France*-ban július 23-tól 29-ig tartott, több magyar felolvasó vett részt. Érdekes volt *Gaston Boissier* elnök megnyitó beszéde július 23-án délelőtt és *Brunetiere* előadása az összehasonlító irodalomtörténetről. A július 24-iki ülés nagyon érdekes volt magyar szempontból, mert a magyar tagok erőlyesen és tudományos fegyverekkel szálltak szembe bizonyos román irányzatú történelmi tétellekkel. *Xénopol* jassy-i egyetemi tanár akarta bizonyítani, hogy a románok Traján császár ideje óta szakadatlanul lakják azt a földet, a hol ma élnek, tehát Erdélyt is. Ezt már a nyugodtabb ítéletű román történetírók sem vitatják. A téves tan ellen nyomban felszólalt *Lánzy Gyula* budapesti egyetemi tanár és *Dr. Darvai Mór*icz. Július 25-én

GRÓF SZAPÁRY LÁSZLÓ KORMÁNYZÓ FISHER TENGER-NAGY LÁTOGATÁSÁRA INDUL.

Dr. Darvai Móric Magyarország és első román hírbereisei című tanulmányával *Xénopol* állításait okmányokra támaszkodva cáfolta. Felolvastak még *Áldássy Antal*, *Márki Sándor* és *Bertha Sándor*. A kongresszus tagjait ünnepélyesen fogadta 26-án Páris városa a Hotel de Ville-ben; másnap kirándultak Chantillybe; estélyre meg voltak hívva: *Sénarthoz*, az Institut tagjához és *Bonaparte* Roland herceghez; augusztus 3-ára *Deschanel*-hez, a kamara elnökéhez. A záróülés már július 28-dikán volt, a mikor a titkár ismétlenül kiemelte a magyarromán történelmi vitát, mint a kongresszus egyik érdekes részét.

MI UJSÁG?

Az olasz király halála. Monzában virágokkal elárasztva áll Umberto király ravatala. Még eddig csak a legfelsőbb köreket juthatott a halotthoz. Margit királyné az első napokban mindig a holttest körül volt. A szerető hitves fájdalma megrendíti egész környezetét. *Ferrari* milánói bibornok-érsek augusztus első napján a pápa megbízásából meglátogatta a gyászoló királynét és imádkozott a ravatalnál. A királyné a bibornok távozása után látványban köszöntötte meg *Ferrari* vallásos vigasztalását, s a táviratot így írta alá: *«Margit, egy szegény asszony.»* A nemeslelkű fejedelem véres halála nemzeti gyászbá borította Olaszországot, s a gonoszított a legnagyobb fölháborodásba hozott minden érző szívet.

A temetésre nézve az intézkedéseket nem lehetett előbb megtenni, mint sem az új király haza érkezett. III. Viktor Emmanuel nejevel együtt a tengerekben utazott. Két hét előtt Konstantinápolyban voltak, s július 29-ikén, a gyilkosság napján is a török vizeken voltak még. A szultán küldte a táviratot, melyben a gyilkosságon való felháborodását fejezte ki s egyúttal mint királyt üdvözölte Viktor Emmant. Az új király július 31-ikén érkezett meg Reggio de Calabriába s onnan utazott Monzába, a hová augusztus elsején esti hét órakor jutottak el.

A gyilkos *Bresci* Gaetano nyugodtan viseli a vádoló tettének súlyát, s azt mondta a vizsgálóbíróknak, hogy nem gonoszított, hanem hőstettet követett el. Értelmes ember, több nyelvet beszél, s elég jó körülmények közt élt. Amerikában, New-York mellett Paterson gyárvarosban mint selyemszővő dolgozott, s nem régebben jött el onnan. Azt vallja, hogy a király meggyilkolására tért hazájába. Felesége amerikai nő s van egy gyermeke is. *Bresci* szorgalmas, nyugodt és magába zárkózott ember volt, de rendkívül szélső nézeteket vallott. Bátyja hadnagy az olasz hadseregben. A gyilkos tagadja, hogy czinkostársai volnának, de sok körülmény azt látszik bizonyítani, hogy összeesküvés adta kezébe az öldöklő fegyvert. *Bresci* azt beavallotta, hogy Monzába egy barátjával jött, a kinek azonban semmi része a gyilkosságban. A kikkel *Bresci* haza-

térése óta érintkezett, azokat letartóztatták és kihallgatták. Azt hiszik, hogy a gyilkosságot Patersonban határozta el. Ily irányban foly most a nyomozás. Elfogták *Bresci* egyik fivéréát és nővérét Bratoban, Florencz mellett, a hová a gyilkos való.

Viktor Emmanuel király és neje mikor Monzába érkeztek, Margit királyné a kastély elé ment. A király és anyja sokáig átölelte tartották egymást. Margit királyné ezután megeskolta menyét. Aztán mind a hárman a halottas szobába mentek, a hol Margit királyné kézen fogva vezette fiát a halotthoz, a kinek homlokát és kezét megeskolták. *Helena* királyné a kezét csókolta meg.

Az olasz kormány augusztus 6-ára hívta össze a parlamentet. Akkor jelentik be hivatalosan Umberto király halálát, mire a parlament a gyász jeléül elnapolja tanácskozását. Királyi rendelet hívja össze azután a törvényhozást, mely előtt az új király leteszi az esküt az alkotmányra.

Bécből jelentik: Umberto királyt augusztus 5-iktől négy hétig tartó udvari gyászt rendeltek el. Ő Felségét a temetésen *Rajner* főherceg képviseli, kinek nővére Umberto király anyja volt.

A temetés iránt való megállapodásokat hátráltatta, hogy ismerni akarták a király végrendeletét, mely esetleg a temetésről is intézkedhetik. Monzában azonban nem találtak végrendeletet. A római királyi lakban folytatják a keresést. A temetésre csak két hely jöhet szóba. Vagy a Savoyai királyi család sírboltjában Turinban, vagy a római Pantheonban, hol az egyedül Olaszország első királyja, II. Viktor Emmanuel is pihen. A kormány a Pantheonba való temetést határozta el. A koporsót valószínűleg szombaton viszik Rómába, a temetés pedig augusztus 8-ikán lesz. Minden uralkodó család és állam képviselteti magát. Híre jár, hogy Vilmos császár személyesen vesz részt. Még Monzában, Rómában a temetésre készülnek, Olaszország nagy városai sorban sietnek, hogy gyászuk jeléül nagy jótékony alapítványokat tegyenek. Százezerket száznak meg mindenféleképpen. Csak Milanó kivétel, a hol szocialista községtanácsosok nem jelentek meg a király emlékének ünnepelésére egybehírvott ülésen. De ezt eltakarja az óriási részvét, mely Olaszországban és Európaszerte a királyi család iránt nyilatkozik.

A magyarországi kereszténység ünnepe. A püspökök körleveleken hívták föl egyházmegegyők papaságát, hogy augusztus 20-ikát, mint a magyarországi kereszténység és a korona ajándékozásának 900-éves ünnepét üljék meg, s figyelmeztessék híveiket, hogy augusztus 15-én Nagy-Boldogasszony ünnepén *Székes-Fehérvárt* mint Szent István temetkezési helyén, és *Esztergomban*, a szent király keresztelésének és koronázásának helyén, valamint ugyanekkor Budapesten országos ünneplések legyenek. *Dessewffy* csanádi püspök értesítette híveit, hogy egyházmegyeje alapítójának, Szent Gellért vértanu püspöknek emlékét is megüli. Szent István király emlékének Székes-Fehérvárt fog hódolni, a hová Gellért is elzarándokolt annak idején. Gellért püspök emlékeztetése pedig szeptember 24-ikén zárandókat vezet Velencébe, Gellért szülőhelyére. — Az *esztorgomi* ünnepélyeket augusztus 14-én és 15-én tartják. Az első napon lesz a szentháromság szobrának fölszentelése; augusztus 15-én

a primás tart magy egyházi ünnepet és beszédet a bazilikában. Kivonul a katonaság is. Jelen lesznek a kormány tagjai, s valószínű, hogy Ő Felsége egy főherceget bíz meg képviseltetésével. A nap folyamán világi ünnepélyeket is tartanak.

A királyné budavári szobra. Budavárban Erzsébet királyné szobrát a Szent-György téren állítják föl, mely a miniszterelnöki palota lebotlásával megnagyobbodik. A király helyben hagyta a szobornak kiválasztott helyét. A szobor elhelyezése egyúttal átmenetül szolgál a honvédelmi miniszteriumnak magasan fekvő palotjára és az alacsony fekvésű királyi palota között. A síkló oldalan díszes teret alkotnak, a melyet építési kiképzéssel gazdagon ékesítenek, hogy a szemlélőre menend kellemesebb hatást tegyen. A térről a Lánzhíd irányában a hegyoldalon le kényelmes lépcsős utat terveznek.

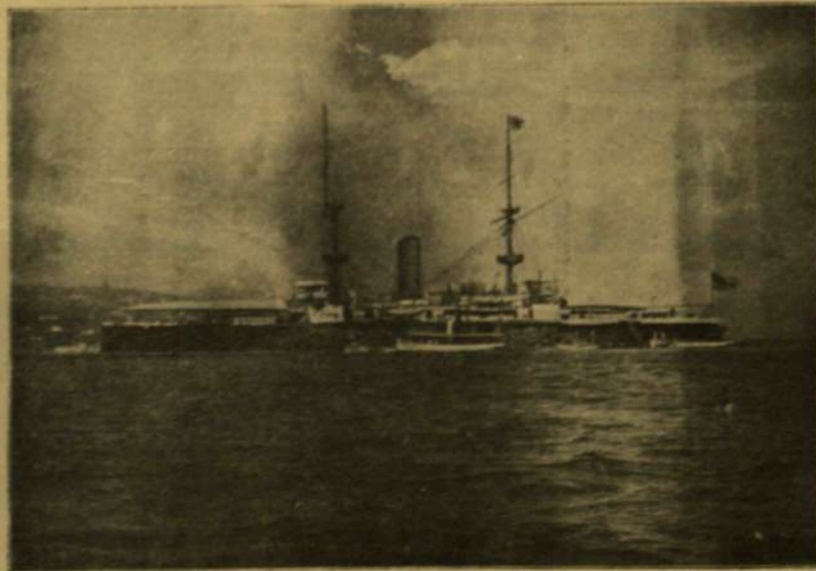
A gödöllői Erzsébet-szobor. A néhai királyné egykori nyaralóhelyén, Gödöllőn az új Erzsébet-parkban október 28-án lepezik le Erzsébet királyné szobrát, az udvar jelenlétében. *Zala György* szobrász, kit a bizottság a szobor elkészítésével megbízott, elfoglaltsága miatt az idén nem lehetett volna készen a munkával. Így *Róna József* vállalkozott, hogy a szobrot október végeig elkészíti.

Eljegyzés az uralkodó családban. A hivatalos lap július 28-ikán közölte, hogy *Péter Ferdinánd* főherceg jegyet váltott *Mária Krisztina* bourbon hercegnővel. *Péter Ferdinánd* főherceg 1874-ben született Salzburgban és jelenleg mint a 33. gyalogezred kapitánya Oltmützen állomásozik, Ferdinánd toskáni nagyherceg harmadik fia és Bourbon Alice pámai hercegnővel kötött második házasságából származik. *Mária Krisztina* szicíliai Bourbon hercegnő a Bourbon-család királyi ágából való és 1877-ben született Cannesban.

Hegedüs miniszter Fiumében. *Hegedüs* Sándor kereskedelmi miniszter e hó 20-ikán Fiuméba érkezett. Ekkor fogják ünnepélyesen fölszentelni a nevével elkeresztelt gőzhajót, mely Fiume és Velence között közlekedik. A gőzös Németországban készült és egyik legszebb személyszállító hajója a magyar tengerhajózásnak.

Magyar tanulók látogatása Párisban. Augusztus elsején huszonöt tanuló utazott el Budapestről Párisba, a nemzetközi diákkongresszusra, mely augusztus ötödikén nyílik meg. Ezen a tanácskozáson tekintélyes számban lesz képviselve a magyar diákság, mert a vidéki főiskolák hallgatói közül is többen elmentek. A magyarországi diákgyegetek hivatalos kiküldöttjei felolvasást tartanak a kongresszuson és egy francia nyelven írt vaskos könyvet osztanak szét, mely ismerteti a magyar diákéletet, a diákgyegeteket és a magyar ifjúság történelmi szereplését. Az erről szóló cikket *Dr. Márki Sándor* egyetemi tanár írta, a könyvet pedig *Ludvig Reusz* és *Szenyey Kornél* szerkesztették.

Párisban kitüntetett magyar tornász. Szép sikert ért el a Párisban tartott világbajnoksági

A RAMAILLES ANGOL TENGERNAGYI HAJÓ.

AZ ANGOL HAJÓHAD LÁTOGATÁSA FIUMÉBAN.

Miért vannak még emberek, akik a Kathreiner-féle Kneipp malátát még nem használják, noha ez egy izletes és egészséges kávéval?

Mert nem tudja még mindenki, hogy mily nagy előnyökkel bír a Kathreiner kávé, amely a kávébogyó egy kivonata által a bakkávé ízét és zamatját nyeri. Ő ezáltal felülmúlhatatlan módon magában egyesíti a honi malátakészítmény értékes egészségügyi tulajdonságait a bakkávé kedvelt ízével. A Kathreiner Kneipp malátát kávé nagyobb részt mint pótkávé szolgál a bakkávéhoz, azonban tisztán élvezve is kitűnően ízlik. Mindentűt kapható, de nyitva soha sem lesz árusítva, s csak az ismert eredeti csomagokban valódi, amelyek Kneipp páter arcképét viselik és a nevet: **Kathreiner.**

«A világ legjobb sámfája»
Földváry Imre Párja frt 1.50
 férfitáncos és fehéreművésztől
 Budapest, IV., Koronaherceg-utca 11. és VIII., Kerepesi-út 9.

MATTONI-FÉLE
GISSHÜBLER
 legújabb égyetény
SAVANYU-KÚT

Chocolat SUCHARD
 LE, MATTERHORN (CERNI) égyetény RIFFELALP, Suisse

Szigeti Hattyu-eréme 1 kor. 20 fill.
Szigeti Hattyu-szappan 80 fillér.
Szigeti Hattyu-mosdóvíz 2 kor.

A mai kor legkínáltabb bőrpótló szereit. Széplő, májfolt és az arczbőr minden nemű tisztáltságai feltétlen és biztos elmulasztására. Egyedül készítője úv. Buszák Mártonné gyógyszerésznő. M.-Szigeten. — Főraktár Budapest: Török József gyógyszer. Király-u. 12.

Különlegességek a szépitőszerek vegyészeti laboratóriumából
dr. Fischer Róbert-től
 a vegytan tudora és szépitőszerek
 Wien, I., Habsburgergasse 4, 2. St.
Szőrirtószer
 (Epilatoire). 8588

Arccban, kezen, karokon stb. levő szőrök megnyitva az Epilatoire által eltávoznak ki. Az eljárás egyszerű és fájdalom nélküli, a hatás lassu, de biztos. Az Epilatoire hosszabb használat mellett a szőrök gyökereit teljesen tönkre teszi és a sarjadást biztosan megakadályozza.

A különlegességek árai:

Szőrirtószer (Epilatoire) a szőrök teljes kiirtására és a sarjadást megakadályozására 1 kis üveg frt 5. — nagy üveg frt 10. —
Bőrszín-Pasta a szőrök azonnali eltávolítására arczból, karokról stb. darabonként frt 2. —
Szeplő-erém 1 tégely frt 2. —
Ozon vízben feloldva, 1 üveg (fél liter) frt 1.25
Blondvíz (Blondeur) 1 üveg (fél liter) frt 3. —
Po-Hajfestőszert 1 doboz szőke egész feketéig 1 frt 20 krtól 3 frt-ig és —
Poudre-Email napi arczpor három színben 1 doboz vöröset nélkül frt 3. —
Venus-víz szép tiszta arczbőr előírására, 1 üveg frt 2. —
Szer az orr vörössége ellen, 1 doboz frt 2. —
Szépitő quarz-homok a bőr-akné kiirtására frt 1.50

Püetetek, melyek az Ozon és az egyes különlegességek használatáról szólnak, ingyen és bérmentve küldenek. A készítmények ártalmatlanságáról szóló bizonyítványok bárkinek betekintésére állanak, ugyancsak szerviz közzétételére ismét minden világhírű. Felvilágosítás szíveskedjen ügyekben ingyen adatik. Ertekezési órák: délután 9 óráig este 6 óráig. Raktárak Budapest: Török József, Koller Testvérek.

CHINA-BOR
SERRAVALLO, VASSAL
 gyengék, vérszegények és lábadozók számára.
Kittinó iz.

Legjobb ajánlva és alkalmazva a következő tanácsok által: dr. Braun, Drasche, Kraft-Ebing, Monti, Mosetig, Neusser, Sebasta, Weinlechner stb. 1000-nál több elismeréssel. **Árak:** 1/2 literes üveg frt 1.20, 1 literes üveg frt 2.20. Kapható minden gyógyszerárban. 8542

Serravallo J. gyógyszer. Triesztben.

! MEGLEPŐ UJDONSÁG !
SZABADALMAS HÍMZETT 1900. évi
SELYEM LEVELEZŐ-LAPOK

Darabonként 25-35kr. Szab. és kiadó tulajdonos **WALD GYULA, BUDAPEST VII. KIRÁLY U. 21.**
 KÉPES ARJEGYZEK INGYEN. VISZONTLADÓK KERESZTEK.

CSÁSZÁRFÜRDŐ.
 BUDAPESTEN. 8696

Fürdő — a nagyszerű uszodák is — kizárólag kényes hő- és langy ásványvizekkel vannak táplálva, melyeknek természetes hőmérséke 27° C. és 65-39° C. közt váltakozik.

Gőzfürdője a maga nemében páratlan. Iszapfürdői, teljes átalakítás következtében, a legmodernebb iszapfürdők.

Angol sportjátékok,
 valamint saját készítményű torna-eszközök, függőágyak, mindennemű hálók, zsákok, ponyvák, zsinegek és gazdasági kötéltáruk legújabb árjegyzékét kívánatra bérmentve küldi:

SEFFER ANTAL 8713
 Budapest, IV., Károly-u. 1., boltsz. 12.

SODOR

folyékony szénavegyületű, melynek segítségével mindenki, bárhol szénavegyületű egészségesebb, olcsóbb, üdítő és hűtő italokat (szódavíz, szeltár, limonádé, szilt, málna, gazesze, pezsegő, tej stb.) készíthet és ez a készítmények ártalmatlanságáról szóló bizonyítványok bárkinek betekintésére állanak, ugyancsak szerviz közzétételére ismét minden világhírű. Felvilágosítás szíveskedjen ügyekben ingyen adatik. Ertekezési órák: délután 9 óráig este 6 óráig. Raktárak Budapest: Török József, Koller Testvérek.

Kertész Tódornál Kriszta-tér. Gótzner és Zauschnál Andrássy-út 8.

Legjobb és leghíresebb pipere hölgypor: a
La VELOUTINE 6959
 Különleges fizespor
 BISMUTTAL VEQYITVE
CH. FAY, ILLATSZERÉSZ,
 PARIS — 9, rue de la Paix, 9 — PARIS.

Hölgyeknek nélkülözhetetlen.
 A női szépség előírására, tápképzésére és fenntartására legkínáltabb és legbiztosabb a
MARGIT-CRÈME,
 mely vegyészeti és teljesen ártalmatlan. Ezen világhírű arczkényes pár nap alatt eltávolítja a májfoltot, pattanást, bőrtörést (Mitesser) és minden más bőrbaját. Kisimítja a ráncokat, redőket, himlőhelyeket és az arczot fehérré, simává és üdvé varázsolja. Sem higányt, sem ölmöt, sem más ártalmas anyagot nem tartalmaz. Ára nagy tégely 2 kor., kis tégely 1 kor., Margit hölgypor 1 kor. 20 fill., Margit szappan 70 fill., Margit fogpórá (Zahnpaste) 1 kor., Margit arczvíz 1 kor. Postán utazítással vagy a pénz előzetes beküldése után küldi a készítő: 8706

FÖLDES KELEMEN gyógyszer. Arad.
 Kapható minden gyógyszerárban. Főraktár Budapest: Török József és Dr. Eger Leó «Nádor» gyógyszer. **Legjobb szépitő-szer.**

Ó fensége a svéd királyi trónörökösnek udvari szállítója.
 Ó fensége a Mecklenburg-Schwerini hercegnő u. szállítója.

HALUSKA JÁNOS
 császári és királyi udvari szállító
BÉCS, I., Neuermarkt 13. sz.
 Különlegességek
 angol női ruhákban, kerékpározó-dresszek és turista-öltönyökben.

WOTTITZ MANFRED
 REPRODUKCIÓ BUDAPEST. MÜNTÉZET KIRÁLY-UTCA 50
 Telefon 18—99.

Nemi bajoknak elkülönített osztályok.
Sok évi tapasztalatunk igazolja, hogy Dr. Palócz v. körhízi orvos, k. egészségügyi tanár gyógyszerészi tanár
gyógymódjával
 Budapest, VII., Kerepesi-út 10.
 még idült (krónikus) betegségeket szenvedők is **biztos gyógyulást** érnek el. Tíz (10) nagy gyógyszerem. Gyógykezelés egész napon át. Levélre kimerítő válasz.
 Rendelés: d. e. 10—12-ig és d. n. 3—5-ig. Ugyanott kapható és megrendelhető **Népszerű orvosi tanácsadó** I. kiadás. Irta: Dr. Palócz. Ára 3 korona.

Vertisztító- és soványító-kúra.

32. SZÁM. 1900. BUDAPEST, AUGUSZTUS 12. 47. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: **VASÁRNAPI UJSÁG** és **POLITIKAI UJDONSÁGOK** (a Világkronikával) együtt: egész évre **24** korona, félévre **12** korona. Csupán a **VASÁRNAPI UJSÁG** számára: egész évre **16** korona, félévre **8** korona. **A POLITIKAI UJDONSÁGOK** (a Világkronikával) együtt: egész évre **10** korona, félévre **5** korona. Külföldi el- és ártalomszolgálatokhoz a postai díj megfizetését követően kell a postai díjat megfizetni.

A MAGYAR KERESZTÉNYSÉG ÜNNEPE.
FÉNYES, NAGY ÜNNEPELVEK hirdetik most a rendkívül fontos esemény kilencszázados évfordulóját, midőn az addig pogány magyarság fölvetta a keresztiséget s ezzel belépett az európai keresztény népek nagy családjába. Csapása, ostora, ellensége volt addig nemcsak szomszédainak, hanem a messze nyugatra s délre lakó minden népeknek, félelmes, gyűlölték az európai kereszténység testében, mely itt sokáig semmikép meg nem maradhatott volna s elébb-utóbb áldozatul esik a környező népek boszújáról, túlnyomó hatalmának s nyom nélkül megsemmisül, eltűnik, mint sokkal hatalmasabb rokonai, a hunok és avarok eltűntek.

De népünk böles vezetői még jókor belátták a nemzetet fenyegető eme veszedelmet, mindenk felett pedig a dicső emlékű Szent István, a ki a keresztény vallás felséges eszméitől áthatott lelke teljes erejével hozzá fogott a nagy munkához, hogy népet is megnyerje ama szent hitnek, mely azt az eddigi gyűlölt ellenségből egyszerre testvérvé teszi Európa népének.

És ez a nagy király apostoli buzgólkodásának sikerült is, annyira, hogy az ő feltejtétől, tetteitől számíthatjuk a magyar nemzetnek erkölcsi újjászületését. Azóta a többi népek nem idegennek tekintették többé, hanem keresztény testvéreknek, melynek joga és helye van azon a földön, a melyet vitéz fegyvereivel elfoglalt. Ez időtől számítatjuk, hogy a magyar ős nemzeti erő, a hit nemesítő hatása alatt, gazdag forrásává kezdett lenni a leghőbb erényeknek, melyek egy nemzetet nagygyá, maradandó életűvé, fejlődésre képessé tesznek.

A vad vitézség, fékezhetetlen szilaj kalandozási hajlam nemes bajnoki természetű tisztult, mely nem zsákmányért s vérontásért forgatja többé fegyvereit, hanem a hazáért, a vallásért, az emberi jogokért

VAJK (SZENT ISTVÁN) MEGKERESZTELÉSE. — Becsár Gyula festménye.

és a valódi szabadságért. A lefolyt századok annyi véres küzdelmei közt számtalanszor megmutatták ezt őseink s oly hosszú időn át hatalmas védőbástyái lettek a kereszténységnek, hősileg ellentállván a mivelődést, közszabadságot fenyegető szörnyű rohamoknak, melyek Kelet felől az egész Nyugatot oly roppant erővel ostromolták, megsemmisüléssel fenyegették.

És ha itt, a Kelet kapuján őrt nem áll a mi vitéz nemzetünk, századokon át mellét nem szegi a vad népek pusztító támadásainak: ki tudja, milyen volna ma Európa képe s nem dőlt volna-e meg, vagy nem vetődött volna-e vissza messzire az emberiség közkinése, a keresztény műveltség s nem félig vad, kegyetlen hordák száguldoznának-e ott, a hol most békés, munkás, a keresztény vallás áldásait élvező mivelétek népek honolnak?

Ezért a magyarok kereszténységre térése kétségtelenül világtörténelmi fontosságú esemény is, melynek emléket oly méltón elvenitjük most fel, a nagy esemény kilencszázados fordulóján.

Ez alkalommal térjünk vissza gondolatban a kilencszáz év előtti időkre s emlékezzünk meg nemzetünk kereszténységre térésének főbb mozzanatairól.

Őseink vallásáról aránylag keveset tudunk; csak annyi bizonyos, hogy legnagyobb részt az úgynevezett samanizmusról, természetimádásról, hódoltak; de valószínű, hogy mohamedánok is voltak közöttük, legalább a kabar törzseben, mely a kozárok elvála csatlakozott hozzájuk.

A kereszténység már előbb sem lehetett előttük teljesen ismeretlen; hiszen még az új hazába való településük előtt eleget kalandoztak már keresztény lakosságú országokban, mely alkalmakor keresztény rabslolgáltak is vitte magukkal. A Fekete-tengerpartori görögökkel pedig kereskedelmi összeköttetésben állottak s azok városaiiban is megfordulva, legalább külsőleg volt módjuk a kereszténységgel megismerkedhetni.

S ez ismerkedés még csak nagyobb lett, midőn az új hazában megtelepedve, az itteni nagyobbára már keresztény népet megködták, majd Német, Olasz, Franciaországot s más tartományokat beszáguldozva, folyvást keresztény népekkel jöttek érintke-